

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2,40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare știr
20 filerl.
Manuscripte nu se inapo-
tază.

Atentatul dela Oradea-mare.

Arad, 9 Martie.

Nimic nu caracterizează mai bine lipsa noastră de cultură, și întreg felul nostru de a fi, decât nepăsarea cu care trecem la ordinea zilei peste orice eveniment, fie cât de important, al vieții noastre publice. Iată de pildă cazul dela Oradea-mare. In cele dintâi clipe, când vestea a străbătut întreagă românimea, au ploat telegramele de indignare și îmbărbătare, s'au spus obicinuitele cuvinte de revoltă și preamăriri și... ne-am culcat pe cealaltă ureche, ca și când aceste câteva telegrame sunătoare, aceste câteva vorbe umflante ar fi fost absolut deajuns pentru mântuirea noastră, ca și când cei 16 teologi aruncați pe drumuri de frica șovinismului unguresc, și-ar putea pregăti o carieră cinstită românească din aceste telegrame pline de un retorism răsufat.

Intr'adevăr, dacă nu am avea încredere în nemărginita forță brută care zace în sânul poporului nostru, ar trebui să desperăm de soarta noastră văzând cu câtă inconștiență se întâlnește atacul străinului. Ne gândim la acel astăzi vestit Lányi și la soții lui de principii, care după ce va fi informat asupra puterii noastre de repulsiune în fața unui atentat, va ști cum să-l îndrepteze pe al doilea.

Noi ne-am ocupat pe larg în mai multe rânduri de cazul teologilor din Oradea și am arătat că singura lui soluție este întemeierea unui seminar românesc al diece-

zei noastre unite. Cercurile bisericesti competente și nici presa românească unită n'a avut nimic de zis în fața acestei propoziții a noastre. Se vede că nu se gândeste nimeni la așa ceva. Noi însă ne facem datoria și susținem mai departe propaganda pentru ideea noastră. Reproducem în acest sens judiciosul articol apărut în numărul din urmă al „Luceafărului” scris de un distins publicist al nostru care se ascunde sub pseudonimul *Ulisse*:

Lumea românească era preocupată de stăruințele celorce voiau să restabilească ordinea și pacea în casa proprie, când deodată, așa din bun simț ne vine vestea, că la Oradea-mare s'a săvârșit unul dintre cele mai infernale atentate la ființa noastră românească: 16 clerici români de confesiunea gr.-cat. au fost eliminați din seminarul romano-catolic pentru motivul, că în conversația lor particulară întrebuințau limba românească, pe când în regulamentul seminarial limba maghiară e indicată ca limbă oficială a institutului. Atentatul acesta brutal, săvârșit tocmai de ceiace se cred depozitarii principiilor moralei creștine, întemeiate pe iubire, ne-a determinat, ca uitând pe un moment necazurile interne, să ne unim glasurile noastre într'un strigăt de protestare. Dar se înșală grozav cei ce cred, că în fața unei încăleări atât de temerare a limbii românești, datorința noastră de Români s'au mărgini la proteste solemne cu vorbe mari și la adrese lungi cu vorbe calde de aderență. Datorința noastră e să punem acest atentat sub lupa examinătoare și căutând după cauzele, cari l-au pricinuit să luăm deodată și măsurile de îndreptare. Cazul e complicat fiind boala veche și organică. Pentru aflarea și constatarea adevărului vom întrebuința o metodă pe cât de simplă, pe atât de naturală. Atentatul dela Oradea-mare, în sufletul neamului românesc a provocat deodată sentimente de bucurie și sentimente de durere. Căutând după justificarea psihologică a acestor două sentimente, diametral opuse, vom deslega însăși problema.

La gestul celor 16 clerici, cari, — puși în fața alternativei: sau vă lăpădați de întrebuințarea limbii materne, sau vă aruncăm pe stradă în cap de noapte, — au dat răspunsul categoric și plin de demnitate:

„dacă ne luați limba maternă, poftiți și reverenda”, — toată suflarea românească a tresărit de mândrie și admirație! De ce? Pentru că gestul acesta prin care conștiința națională a celor 16 clerici a erupt într'o manifestare atât de bărbătească, ne-a venit din țara fără soare, din țara întunerecului, unde să adăpostesc bufnițele și șobolanii naționali: ne-a venit tocmai dela Oradea-mare, loc însemnat cu negru pe harta neamului, pentru umilirea și rușinea, câtă a trimis asupra noastră de vreme îndelungată. Credincioșii ambelor biserici, poporul dela sate din țara Bihorului, ingenuchiat de multele mizerii materiale, lipsit de cel mai elementar razim moral, ce i-l'ar putea oferi o școală românească, despoiat chiar și de nădejdea într'un viitor mai bun, ne-am obișnuit a-l crede pierdut pentru neamul nostru românesc.

Conducătorii naturali ai poporului, clasa lui intelectuală, orbită de puterea materială a nemșilor cu păduri și latifundii imense, lipsită de forța morală pe care și-o oferă o solidă cultură națională: preoțimea bisericii gr.-cat. crescută în școlile medii și în seminariile străine, cu o mentalitate incoloră, cu o educație familiară întemeiată pe lectura presei jidano-maghiare: iată conturile din cari prevedeam, că în curind se va desprinde un dezastru național. Credeam, că în țara Bihariei, s'a stâns de mult conștiința națională, așternând pat cald tuturor transfigurilor și trădătorilor de neam, în coadă cu Pituk și în frunte cu vicarul Mangra. Și nu credeam, că în pământul acesta amed și părgănit trunchiul neamului românesc, mâncat de dușmani interni și bătut de vremuri grele, va mai putea odrăsli vârstare atât de viguroase, cum s'au dovedit a fi cei 16 clerici, cari un moment „au scimbat porocla în renume”. De aceea neamul românesc de pretutindenea, întocmai cu Părintele din parabola fiului pierdut, a îmbrăcat haine de sărbătoare și a tăiat

Vagabondul.

De Adrian Corbul.

Peste câteva săptămâni primăvara va inverzi luncile, va auri acoperișurile caselor, va înflori grădinile și va colbul drumurile ce duc afară din Paris. Iar soarele cu razele lui cerul cu albastrul său, vântul molatec care miroase a iarbă și a codrii îndepărtate, vor împrăstia din nou pe șoselele prăfuite al Franței sute de vagabonzi. Li întâlnești pretutindeni; pe dealuri, prin văi, pe calea șeasă, tineri și bătrâni, cu chipurile blânde ori crunte, unii vioi și voioși, alții morocănoși și inecți, dar toți acoperiți cu zdrențe, cu obraji pârliți de arșiță, cu ghetete stăleite și rupte, cu câte un pachet la subțioară. Ei merg ziua și noaptea, mai ales noaptea în bătaia lunii, poposesc prin cărciumele din sate și orașe, beau mult vin, prea puțin rachiu, și în basmaua vârgată în care își învăluiesc bagajul, păstrează de obicei câte un clondir cu zeama roșie de struguri. Pe aici îi numim „chemineaux”, și nimeni nu-i privește cu ochi răi, căci în general sunt oameni cinștiți, având meserie cinstită; unii sunt terasieri, alții oărămidari și dacă nu vor să locuiască nici prin sate, nici prin orașe, vina trebuie căutată în setea lor de libertate, de aer curat, de spațiu vast, de livezi și păduri. Li vezi câte odată seara, înaintând pe șoselele din jurul Parisului, învăluiți în nori de praf, în mijlocul cărora se deslușesc ca niște umbre într'un fum. Cu un astfel de vagabond am stat de vorbă o noapte întreagă, acum un an, vara... Il am par'că în fața ochilor, îi aud glasul, îi văd gesturile într'un decor dulce de

lună, sub un cer pașnic, catifelat, de un clar-obscur misterios; și totul se scâldea în apa albăstrie, magică și clară a razelor de lună.

Sedeam cu vagabondul meu pe un deluleț verde și aromit, iar în vale scânteiau luminele din Ville-d'Avray. Ieșisem după cină, spre a rătăci singur în bătaia zefirului, prin împrejurimile admirabilului burg. Dar era atâta farmec și atâta pace în seara aceea, încât după un sfert de ceas de plimbare, am căzut cu molăciune pe iarba de pe deal; și am rămas acolo, trântit pe spate, cu ochii la cer, unde vibrau câteva stele rare pe cari nu le întunecase clarul de lună. În această pozițiune m'a surprins cheminea-ul, când a venit să se așeze lângă mine, cu pipa aprinsă în gură. Și la fiecare fum ce trăgea, jărătecul din lulea îi lumina în roș partea de jos a feței, barba-i scurtă, stufoasă și căruntă, un zîmbet blând și melancolic de om sărac, un zîmbet bun și cordial pe care-l complecta scâmpărea viaic și sinceră a ochilor săi, umbriți de cozorocul șepcei.

Apoi, în fumul aeru de tutun, pe care-l împrăstia câte o suflare leneșă de vânt încărcată cu miros de grădini, mi-a povestit multe din viața lui de călător lesne de mulțumit și fără grijă. Glasul îi era aspru de fum, de vin, de ploile, furtunile și vijeliile cari l'au surprins de atâtea ori prin locuri deschise, fără chip de adăpost... Cu băta de corn ce o ținea în mână, își tot da loviturile ușoare peste ghetetele-i sfâșiate, acoperite cu un strat gros de colb și de noroi; din când în când, cu o mișcare a bustului, își așeza haina prea lungă, prea largă pentru el, ce-i juca mereu pe umeri. Nici o clipă însă zîmbetul lui naiv și cor-

dial de copil cărunt nu-i părăsea buzele. Și m'a înduioșat cum nu vă pot spune, vagabondul acela simpatic, pe dealul verde, sub razele albastre de lună; deasupra masei sumbre a lui Ville-d'Avray, unde tremurau lumini îndepărtate.

La spatele nostru pădurea foșnea din frunze, din timp în timp spațiul vibra la trecerea vreunui tren al Marei Centuri, ce se rostogolea uruind, gâfâind, șuerind pe plăcile de metal ale viaducturilor. În vremea aceasta luna se înălța tot mai sus pe cerul profund; și eu cât se ridica vântul se făcea tot mai răcoros, pădurea fremăta, frunzele și iarba tremurau sub valurile de eter cari, despicate în nemărginirea albastră de globul palid al nopții, atingeau pământul întocmai după cum undele mării, ating tărmlul, la trecerea vreunei corăbii. Priveliștea aceasta nu mă împiedeca să ascult poveștile tovarășului meu de popas, al cărui chip se deslușea tot mai bine în clarul calni de lună.

Nu știu câtă vreme am petrecut astfel, eu tăcând, el istorisindu-mi de pribegiile lui, de viața-i simplă și totuși veșnic schimbătoare, de nopțile petrecute prin codrii ori hambarul vreunei ferme, de oamenii și de faptele întrevăzute în lungile lui rătăciri. Deodată, amuți brusc, se aplecă înspre vâlceana de sub noi și rise încet, cu ris batjocoritor și amar. Am urmat și eu direcțiunea căutătorei lui și am deslușit în vâlcea silueta unui bărbat și aceea a unei femei, ce păseau lin în bătaia lunii, fără vorbă, fără gesturi, strîns lipiți unul de altul, brațul bărbatului cuprinzând talia fină a femeii. Peste puțin dispărură în dosul unei coline și umbrele lor după ei.

vișelul cel mai gras, pentru că în gestul celor 16 clerici s-a văzut reînvierea conștiinței naționale.

Acest sentiment de bucurie și admirație, în care sufletul neamului românesc s'a desfășurat ca într-un frumos răsărit de soare, a fost înlocuit de grabă printr-un alt sentiment de legitimă revoltă. Și iarăși va trebui să ne întrebăm: de ce? Am așteptat sau a crezut cineva, că clericii noștri așezați prin seminariile maghiare-catolice vor fi purtați pe palme? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va da o educație solidă și potrivită cu chemarea lor de adevărați păstori ai poporului nostru? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va vorbi despre trecutul neamului nostru plin de fapte eroice și li-se va desmerda conturile unui vis „de care ne-au marit nașii și părinții”? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va spune, că limba românească e dulce ca fagulul de zăferă, e armonică, mlădioasă și colorată ca poezia inflorită în puterea verii? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va spune clericii, că există și o literatură românească bogată în opere de artă neperitoare? A crezut cineva, în fine, că chemarea acelor seminarii a fost și este să crească caractere religioase-morale, apostoli devotați bisericii creștine, întemeiate de Hristos? Nu cred, că în familia neamului nostru se va afla un singur fiu atât de naiv, ca să răspundă afirmativ la întrebările de mai sus! Din contră, toți am fost convinși, că seminariile maghiare-catolice, în cari își face educația o însemnată parte a teologilor aparținători bisericii române gr.-cat., sunt pseudo-institute de învățământ și educație. Că aceste seminarii sunt simple pepiniere de maghiarizare, al căror scop final, urmărit cu sistem, este înstrăinarea păstorilor de turma credincioasă. Când între păstor și turma păstorită nu va mai fi nici o legătură firească, intimă: când demoralizarea clerului, prin înstrăinarea lui de aspirațiile naționale și prin dotarea cu ajutoare bănești, va fi completă, atunci subjugarea nu mai întârzie nici o piedecă. Că limba românească în aceste seminarii a fost și este tratată ca o cenusătoară, că întruiebuțirea acestei limbi e echisă și boicotată din salele de prelegeri, din muzee și din celelate locuri de întâlnire, și că elevii români numai în șoapte și pe ascuns pot să se înțeleagă în limba mamei lor, întrucât ca criminalii, cari se înțeleg pe ascuns asupra vremenii fărădelegi, asta o știe toată lumea. Atunci, de ce această revoltă când ni-se spune, că 16 teologi au fost eliminați din seminarul romano-catolic dela Oradea-mare pentru că n'au voit să se lapede de limba lor maternă? Atentatul acesta nu e nou, are precedent, și nu ne poate surprinde decât prin brutalitatea lui.

Ajunși aici, și credincioși programului acestei

reviste, va trebui să constatăm, că o bună parte din revolta sufletului nostru e pricinuită de lipsa de îngrijire din partea celor, cari vor trebui să răspundă de soarta poporului nostru, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. Nu putem înțelege, cum cea mai bogată dintre toate eparhiile ambelor biserici române, eparhia Orăzii-mari cu venite mai mari decât venitele tuturor celorlalte eparhii împreună, a putut decenii de-arindul să sufere această revoltătoare stare de lucruri?

În seminariile bisericii române gr.-or., pe lângă jertfele fondurilor centrale, clericii plătesc sune destul de considerabile pentru dobândirea carierei lor: în seminariile gr.-cat. teologii beneficiază din milostenia măriților înaintași, iar în dieceza dela Oradea-mare, unde surescenența necesară s'ar putea întreține într-un seminar propriu numai din venitul ghindei din pădurile episcopesci, cu nepăsare inexplicabilă se trimite tinerii, ieșiți din școli străine, în seminarii maghiare-catolice. În felul acesta conducerea bisericească, care în cazul de față nu poate invoca nici măcar proverbiala săracie, în mod fatal a contribuit la prăpastia grozavă, ce există între popor și preotimea aceleia. Cei 16 corbi albi au semnalat pericolul iminent și dacă conducerea bisericească nici în ceasul al unsprezecelea nu va ști să și facă datoria, se va face părtașe celui mai urit păcat național.

Pentru justificarea istorică a actului memorabil dela 1700 se invocă împrejurarea, că prin aceasta s'au deschis larg și pentru neamul românesc porțile culturii naționale. Biserica română gr.-cat. prin întemeierea și susținerea de școli românești a întărit justificarea istorică a actului dela 1700. Astăzi însă, când puterea de viață, proprie unei sănătoase culturi naționale, țighește și se revarsă bogat din alte multe izvoare, nu poate fi chemarea tocmai a bisericii române gr.-catolice din dieceza Orăzii-mari, ca să împiedece această revărsare binecuvântată. Aceste sunt credințele, pe cari le-a trezit în sufletul nostru atentatul dela Oradea-mare, și acestor credințe ne-am sămțit datorii a le da expresie fără incunjur și fără intenția de a pricinui supărări personale.

Celor șasesprezece frați le stringem mâna cu căldură.

Situația politică în România. Ziarul parizian „Le Temps” publică o scrisoare din București, care se ocupă cu situația politică din România.

Correspondența spune între altele:

„Criza ministerială care era latentă a devenit acută din cauza chestiei tramvaiului. Guvernul a făcut o lege neconstituțională dând opoziției pri-

lejul să întreprindă o campanie viguroasă care l-a zguduit profund”.

Correspondența continuă apoi:

„Puterea nu va fi luată de d. Ionel Brătianu ci de d. Take Ionescu, care îndată ce va ajunge la fruntele guvernului va aduna în jurul său toate elementele conservatoare dând astfel jumimștilor o lovitură, poate chiar mortală.

Dorind să evite această lovitură, d. Carp caută să spargă cartelul takisto-liberal și să se apropie de d. Take Ionescu. Negocierile în acest scop sunt conduse de d. Filipescu.

Criza de guvern.

— Situația politică. —

Arad, 9 Martie n.

Partidul guvernamental a ținut aseară o conferință în care și-a precizat atitudinea în criza creată prin demisia guvernului. Acestei conferințe i-au premers desfășurării tănuite și felurite încercări de-a provoca din partea conferinței o hotărâre împotriva Vienei. Și cel care stăruia pentru aducerea unei astfel de hotărâri era însuși contele Tisza.

Stăruințele lui au rămas însă fără rezultat. Partidul guvernamental nu și-a legat mâinile votând rezoluția asupra căreia convenise guvernul cu partidul kossuthist, ci a adus numai hotărârea că aprobă atitudinea guvernului observată în chestia reformelor militare și nu va sprijini decât un guvern care va observa aceeași atitudine.

Se zice că însuși ministrul de finanțe Lukács a fost acela care s'a opus planurilor contelui Tisza, care în cele din urmă a cedat.

În schimb, contele Tisza l'a atacat cu violență pe ministrul comun de război Aussenberg, contestându-i chiar și dreptul de a-și spune cuvântul în chestia rezoluției privitoare la rezervele suplimentare.

Vagabondul mă privi drept în ochi: buzele îi tremurau, pleoapele îi băteau. Apoi, din nou, un ris batjocoritor îi schimonosi chipul ars de soare, supt de lipsuri, înăsprit de ani: dar risul i-se curmă brusc, în ochi îi trecu o expresie de jale, după care își regăsi zîmbetul lui naiv și cordial.

— „Văzutu-i-ai? mă întrebă el cu glasul răgușit. Sunt îndrăgostiții. De cum încep zilele frumoase, din April până în Octombrie, îi întâlneș mereu în drumul meu, la țară și prin orașe, în păduri și pe câmpii... Ehei, dom'le! câte perechi n'am surprins eu primăvara și vara, sub umbra copacilor, pe iarba livezilor, în colbul șoselelor și tinerii aceștia sunt toți la fel. Șoptește răzduhul de sărutările lor și luna își trimite vazele în ochii lor înlacrimați. În tinereța lor e vâpae, n'ai ce să le faci... Dar iubirea, domnule, nu e pretutindeni aceeași: flăcăii și fetele de prin sate se ghiontesc, se îmbrăcesc, spun glume și rid cu sgomot. Fetele și nevestele de burghezi merg tăcute lângă amanții lor și se sărută fără vorbe. Cea mai pătimasă din toate e dragostea între oameni de seamă: capturari, nobili și bogătași, deh! Aceia își fac jurăminte de iubire, se string în brațe și plâng, dom'le, de parcă toate suferințele se abat în inima lor. Apoi, își spun atâtea lucruri ciudate, cu glasul tremurător, în cuvinte întretăiate, de-ai crede că sunt beți, bolnavi de friguri sau nebuni. La iștia, femeile sunt mai pătimase de cât bărbații. Ele cuvintează mai frumos și sărută mai cu foc. Am umblat în viața mea prin toate țările învecinate, am străbătut Belgia, Spania și Italia, dar femei mai inamorate, mai îmbătătoare ca în Franța noastră n'am

văzut. Și sunt ispitoare ca păcatul cu gurița lor aprinsă, cu ochii măriți de iubire, cu mâinile albe un tremurat de arcuș pe coarda cea groasă a vioarei. Femeile acestea, domnule, știu ce e dragostea. Numai pentru ea trăiesc. Fericii acei de seama lor, cărora li-e dat să fie iubiți de dănele, să le asculte șoptele, să le sărute mâinile albe, buzele roșii, ochii cari imbată... Nu m'ia făcut una, acum trei ani, să plâng ca un copil, pe mine, biet vagabond bătrîn, zdrențuros și murdar?...”

Câteva secunde tăcu. Un tren urui nu departe de noi, îndreptându-se cu sgomot spre Paris. În fumul ce ieșea din coșul locomotivei, se desprindeau miile de scântei, fugărindu-se voioase în noaptea adâncă și clară. Bătrînul „chemineau” își umplu pipa, o aprinse, privi repede îndărătul nostru la umbra neagră și infiorată a pădurei, apoi după ce trase câteva fumuri din lulea, urmă cu glasul lui aspru dar familiar:

— „Acum trei ani, domnule, mă aflam cam prin locurile acestea, vreau să zie în împrejurimile Parisului. Era într'o seară de August, limpede și blândă ca cea de azi. Veneam dela Robinson și mă îndreptam spre Paris. La Robinson băusem cam în jurul meu mi-se așternea greoi pe haine, case la cap. Era cald și nu adia nici cel mai ușor vânt... Înădușisem mergând: iar praful cel ridicămîn jurul meu mi-se așternea greoi pe haine, pe pleoape, îmi intra în gură și în nas. Trecusem de cele dintâi case din Fontenay-aux-Roses și pipăindu-mi buzunarele dădui de o sticlă cu vin cețupătată la Robinson. Atunci mi-am zis că n'ar fi rău să mă odihnesc o leacă pe iarbă, bând o dușcă ca să mă întrezesc. Eram tocmai în fața unui zăvoi acoperit pe jos cu o iarbă deasă și

mătăsoasă. Am făcut câțiva pași înlăuntrul său, m'am trîntit pe pământ la umbra unui pom, am sorbit puțin vin și cum eram obosit și echerchelit, am căzut într-un somn liniștit, în vreme ce pe față îmi treceau ușor un adiat de vânt ce se ridicase în acele clipe.

„Să fi dormit un sfert de ceas, mai mult nu. M'au trezit niște glasuri aproape de mine. Ridicai încetîșor capul și văzui la cinci pași o pereche de îndrăgostiți, cărora le lămuream până și firele dela gene, așa de albă era bătaia lunei în frunziș. Erau tineri amândoi: la bărbat m'am uitat numai în treacăt; avea mustățile negre și era bine îmbrăcat. Dar femeia era frumoasă... frumoasă cum nu pot să spun. Avea părul despletit pe spate, un păr lung, mătăsoș și de un blond-roșcat strălucitor; ochii îi păreau întunecați, fața îi era palidă ca razele de lună, și gura mică, roșie, setoasă de sărutări... Și plângea de amoretată ce era, domnule, și-și sărute amantul, și-l strîngea la sin cu brațele tremurătoare, și îi striga cuvinte de iubire, niște cuvinte așa de calde și de ciudate, de mă infiora azul lor. Tremuram din tot corpul, obrazii îmi ardeau și tâmplele îmi svăneau cu putere.

„Stăteau în fața mea, în picioare, sub un mesteacăn, strîns îmbrățișați și plângând. Ea cel puțin hohotea ca de jale, și lacrimile ce-i scăldau fața străluceau în bătaia lunei ca niște mărgăritare. Ea repeta mereu că era fericită, fericită... cuprindea gâtul amantului ei, îi atrăgea capul spre dansa, îl săruta lung pe buze, apoi îi lua brațul și umblau câțiva pași cu obrazii strîns lipiți unul de altul, după care se opreau din nou. Dar glasul, cuvintele ei, domnule, făceau să-mi clăn-

Discursul contelei *Tisza* a avut efect mare și a fost acoperit de aplauze furtivoase... dar efectul nu va ținea. În sânul partidului se observă de pe acum tendințe de separare. Aderenții lui *Lukács* se grupează tot mai deosebit de aderenții contelei *Tisza*.

Luni vor începe audiențele la Maj. Sa. Săptămâna viitoare ne va aduce deci și pe noul ministru-președinte, care nu poate să fie altul decât *Lukács*.

Conferența partidului guvernamental.

Aseară, partidul guvernamental a ținut o conferență în care ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry* anunțând demisia guvernului mulțumește tuturor pentru sprijinul pe care l-au dat.

Contele *Tisza* se ocupă cu situația politică și apără rezoluția guvernului, care nu știrbește întru nimic prerogativele Coroanei. Își exprimă apoi părerea de rău că chiar în momentul, când soarta reformelor militare era aproape asigurată, factori puternici din Viena au provocat un conflict, care a dus la demisia guvernului. Acești factori, în loc să se solidarizeze cu guvernul unguresc cum le-ar fi fost datorii, au virat un ic între dinastie și națiune! Mai de condamnat este însă atitudinea ostilă a ministrului comun de război care s'a amestecat într-o chestiune de drept constituțional. *Tisza* își încheie discursul cu apelul la înțelegere și solidaritate și propune următoarea rezoluție:

„Partidul, luând cu regret cunoștință despre demisia guvernului, își exprimă cea mai adâncă recunoștință și alipire către toți membrii guvernului și în rândul întâi către contele *Khuen-Héderváry*. În același timp declară că rămâne credincios principiilor sale care țin deopotrivă seamă de drepturile națiunii și ale Regelui asigurându-le în aceeași măsură — și dorește rezolvirea cât mai grabnică a crizei și înfăptuirea reformelor militare întemiate

pe principiul serviciului de doi ani. Declară totodată că va sprijini numai un guvern care, în ce privește prerogativele Coroanei prevăzute în legea XVIII din 1888, se identifică cu declarațiile ministrului-președinte, stă pe baza transacțiunii dela 1867 și cu rezolvi reforma electorală pe baza principiilor exprimate în răspunsul la mesaj al Camerei deputaților.”

Audiența lui *Auffenberg*.

Generalul *Auffenberg*, ministrul comun de război, a fost primit azi în audiență de Maj. Sa. *Auffenberg* s'a prezentat în audiență la dorința expresă a Maj. Sale.

În această audiență Maj. Sa i-a comunicat hotărârea sa principiară în ce privește votarea provizorie a reformelor militare.

Kristóffy la Maj. Sa.

Din Viena ni-se telegrafiază: În cercurile politice bine informate se afirmă că între cei dintâi bărbați politici al căror aviz se va cere vor fi fostul ministru-președinte *Wekerle* și fostul ministru de interne *Kristóffy*.

Audiența lui *Kristóffy* este în legătură cu reforma electorală.

O desmintire.

Un ziar litografiat este autorizat să declare că pretinsa declarație a contelei *Khuen-Héderváry* că se retrage din viața politică — este lipsită de orice temei.

Veniamin Costache.

Cernăuți, 7 Martie n.

Veniamin Costache a fost cel mai mare arhieru și Mitropolit al neamului nostru. El a păstorit pe scaunul Moldovii cu blândetă și milă de popor aproape 40 de ani. S'a născut dintr-o familie boierească în satul Rosiești din ținutul Fălcușului la 20 Decembrie 1768. La 15 ani s'a făcut călugăr și la 24 ani a fost ales Episcop la Huși. De-acolo a trecut la Roman tot ca

Episcop și la 1803 a fost ales Mitropolit al Moldovei. A fost un bărbat foarte învățat și a fost cel mai bun părinte al săracilor și nenorociților. A întemiat în anul 1804 în mănăstirea Socola de lângă Iași Seminarul, care e cea mai veche școală bisericească din Moldova și care-i poartă numele de Seminarul „Veniamin”. A trimis tineri la învățătură în țări și a iubit foarte mult limba noastră românească.

Pe atunci pe când trăia el, Rușii și Turcii și făceau de cap în Tara Moldovii și poporul sărac și rob nu avea alt mântuitor decât pe bunul Părinte Veniamin. În două rânduri a fost scos din scaun odată de Ruși și odată de Turci — pentru că el era lumina cea mai puternică și nădejdea neamului românesc. — Toată viața lui a tradus cărți bisericești în limba moldovenească și le-a împărțit pe la biserici. El este părintele culturii românești și întemeietorul conștiinței naționale la începutul veacului trecut. El a pus piatra fundamentală a frumoasei Catedrale Mitropolitane din Iași. Cât a trăit el a fost cu drept cuvânt numit Părintele Moldovei.

A murit în surghiun la 18 Decembrie 1846 în mănăstirea Slatina din munții Sucevii — sărac și uitat de toți. Imbrăcase în ultimele zile rasa de schimnia și El fostul Mitropolit al Moldovei și în două rânduri locțiitor de Domn — făcea ascultare mai marilor mănăstirii.

Ultima lui dorință a fost: „Ca să se reverse mila și îndurarea lui asupra acestei creștine Țări a Moldovei.”

Despre acest arhieru, mitropolit, părinte al culturii neamului nostru și ocrotitorul tuturor săracilor și nevoieșilor a vorbit în chipul cel mai frumos și mai înălțător d. Alexandru Isăceanu, un teolog vrednic al fraților din România la șezătoarea literară a societății studentești „Junimea”. Tot la această șezătoare s'au cântat cântece românești de corul societății.

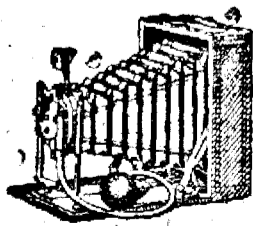
țanească dinții în gură și să respir cu greutate. De ce? nu știam nici eu. Mă uitam necontent la mâinile ei albe și frumoase, la picioru-i mic, elegant, la rochia ei bogată de mătășă. Parfumul de mișunele pe care-l împrăstia ajungea până la mine. Un gând mi-a fulgerat deodată prin minte: că viața ne e dată numai în scopul de a gusta minute așa de exaltate, de a strânge la pept ființe așa de frumoase — iar restul nu e decât chin, mizerie, urăciune. Pentru ce mai trăiesc pe lume oameni ca mine, femei ce nu sunt ca dănsa, cărora nu li-e dat să cunoască farmecul existenței ei numai murdăria ei?...

„În vremea asta părechea se îndepărtă. Trintit pe burtă în iarba, cu capul ridicat i-am urmărit din ochi până ce au dispărut. La el nu mă uitam, ei numai la ea. Deodată m'a scuturat o dezamădădejie așa de adâncă, domnule, așa de grea, încât mi-am infundat obraji în iarba și am început să plâng eu sughițuri lungi, ca o muere, ca un copil. Lacrimile îmi ardeau obraji, se opreau în brazdele de pe față-mi, în barba-mi plină de praf... Da, domnule, eram ea perdut. Toată viața mea

de până atunci se așternea în fața ochilor mei ca un pustiu plin de praf în care vedeam pășind un biet druncet urit, zdrențuit și murdar. Mă gândeam că nici odată n'am știut ce e iubirea, nici măcar în tinerețea mea. Mi-am adus aminte că de mult, demult, când aveam douăzeci de ani se îndrăgostise în mine o cameristă de casă mare, tinăară, draguță, curățică. Ne dăduserăm întâlnire într'un amurg, în pădurea din Vincennes; dar în seara aceea niște prietini m'au tirat la erăgnă și n'am fost s'o întâlnesc. De atunci nici n'am mai văzut-o, căci viața mea rătăcitoare m'a împins mereu pe drumuri și prin cărciumi. Un biet vagabond jerpelit și betiv — iată viața mea. Nu am știut până în seara aceea că ea ne e dată pentru altceva, că femeile pot fi așa de frumoase, așa de elegante, așa de înflăcărate. Femeile pe cari le cunosc eu sunt diforme, grosolane și miros a înădușală și a ceapă... De ce nu mi-a fost dat și mie să mă fi născut în altfel, să fi avut și eu locul printre cei de seamă, să iubesc și să fiu iubit de femei distinse, parfumate, cu mâinile palide ca luna, ce știu cuvânta așa frumos? Căci numai a-

cestea sunt Femeia și Iubirea — celelalte, sărmane și necioplite, niște caricaturi... De ce am trăit până acum, de ce aș mai trăi de acum înainte, batrân și zdrențuros, când știu că nimeni și nimic nu mi-ar putea schimba vreodată viața... nimeni și nimic? De ce aruncă Dumnezeu pe pământ și oameni prăpădiți ca mine, al căror drum în lume nu e decât o desuchiare? Iată, domnule, ce-mi ziceam în clipele acelea, plângând eu hohot, cu obrajii ascunși, în iarba.

„În necazul meu am spart sticla cu vin, ca pe cineva căruia în datorii nenorocirea mea și viața vărsată împrăstia un miros acru ce se amesteca cu mirosul de sudoare de colb și de pâine uscată eșit din hainele, din trupul meu. Fără de voce mi-am pipăit obrajii brăzdați, barba încălțată, m'am aritat la mâinile mele încrețite, cu unghiile negre și m'am gândit la parfumul de mișunele, la degetele albe ale femeii de adineaori. Și ea și cum eu aș fi fost ea și mi-ar fi căzut ochii pe propria mea persoană, m'au cuprins deodată o silă și rușine... Apoi m'am ridicat de jos, cu părerea de rău că mi-am spart sticla cu vin, căci vinul

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacăt englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*, *Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc precum și garnituri complete Hamerles-*Drilling*, *Springer* și *Klerner*, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADO**, Budapest, IV. T., Egetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

D. Aurel Morariu a cântat din flaut, d. George Nistor a citit două anecdote și d. Traian Popovici a declamat poezii de Cerna și Vlăhuță. Lumea adunată a fost încântată de munca societății studentești „Junimea.”

Banchetul presei în onoarea d-lui Joan Richepin.

Presă din România a dat Miercuri în sala de marmoră a hotelului Boulevard din București, un banchet în onoarea ilustrului poet și academician francez, d. Jean Richepin.

Pe lângă membrii sindicatului ziaristilor, au mai participat la acest banchet d. Blondel, ministrul Franței cu dna, d. C. C. Arion, ministrul instrucțiunii publice, d. Al. Djuvara, fost ministru, d. Dr. Toma Ionescu, decanul facultății de medicină, dnii: Iacob Negruzii, președintele Academiei Române, George Diamandi, președintele societății autorilor dramatice, N. Xenopol, Carol Lahovary directorul ziarului „La Roumanie”, C. Banu, directorul „Viitorului”, Jules Brun.

Toastul dlui Procopiu.

La șampanie, d. Ioan Procopiu, directorul ziarului „L'Indépendance Roumanie”, ia cel dintâi cuvântul și pronunță în limba franceză următorul discurs:

Scumpe și iubite maestre,

În calitatea mea de președinte al sindicatului jurnaliștilor, îmi revine marea și plăcută onoare de a vă prezenta omagiile de admirație și simpatie ale presei române.

Sunt fericit de asemenea de a putea uni și sentimentele mele personale cu acest omagiu colectiv al presei.

Noi salutăm în dv. pe maestrul ilustru al gândirii și al limbei franceze, reprezentantul autorizat al unei civilizațiuni de mai multe ori seculară, cea mai umană și cea mai umanitară dintre toate, fiindcă este cea mai generoasă, cea care exală sentimentul demnității omenești și urmărește emanciparea spiritului omenească nu numai

acela mi-ar fi potolit poate o leacă desnădejdia, și am pornit-o pe străzile din Fontenay-auc-Roses, către Paris.

„Dar în mijlocul burgului m'am întâlnit cu el, cu amantul din stufig. Pașoa acum singur în cet și rar, cu capul aplecat pe pept și zâmbea cu mulțumire sub mustățile-i negre. M'am oprit și l'am cercetat cu deamănuntul, dela chipu-i tânăr, frumos și distins, până la elegante ce-l încălțau... De ce nu mă făcuse Dumnezeu și pe mine ca el?... Un desgust de mine însu-mi, o mânie subită m'au cuprins; și fără să știu ce fac, fără de voia mea, domnule își jur, m'am apropiat de străin și am început să-l insult ca un nebun. Am ridicat chiar o piatră de jos și am aruncat-o în el. Dar nu l'am lovit. Atunci s'a adunat lumea și am fost dus la post. Comisarul m'a privit cu silă și crezând că eram beat, m'a fost prea aspru cu mine. M'au închis la „violon” unde am căzut într'un somn adânc, și am dormit, domnule, până a doua zi după prânz.”

Vagabondul mai murmură ceva nedeslușit și tăcu. Luna era acum în mijlocul cerului și lumina ei cădea drept pe fața bătrână, brăzdată, amară a bietului moșneag. Din Ville-d'Avray se auzeau sunete triste de pian. Și mi-a fost de odată așa de greu pe suflet, vagile suferințe ale atâtor necunoscuți ce rătăcesc prin lume m'au apăsât așa de tare, încât m'am oprit ca să nu plâng cu capul pe umărul tovarășului meu vagabond.

Paris, Martie.

în Franța, dar peste tot locul pe unde trăiesc oameni.

Civilizația franceză, cea mai altruistă dintre toate, poartă caracteristica unui popor de elită, a cărui inimă a bătut totdeauna pentru toate nobilele cauze ale umanității.

Exigențele politice pot varia dela o zi la alta, pentru noi însă, cei cari ne-am adăpat la izvorul științei și spiritului francez, există un lucru imuabil — dragostea inebriabilă și admirația noastră recunoscătoare pentru acest mare și nobil popor francez.

Noi salutăm în dvoastre pe romancierul și dramaturgul incomparabil, pe poetul delicat și totuși viguros al adevărului, care chiar când este lidos, este veșnic luminat de razele unei inimi generoase.

Noi salutăm în dv. pe cântărețul vagabonzilor, pe duhovnicul desmoșteniților, în inima căroră dv. ați surprins înduioșătoare mistere.

Dv. ați trasformat un cuvânt hulit într'un titlu de glorie și toți cei cari țin în mână un condei, în urma operei dv. puternice, își fac onoarea de a prenumăra și ei acea categorie de „moues aut-res gueux” a căror dureroasă stare sufletească ne-a descris-o mai serile trecute minunata dv. elocință.

În numele Sindicatului presei, ridic paharul meu în onoarea maestrului gândirii omenești și a gratioasei sale soții, cu speranța că amintirea pe care o va păstra despre țara noastră îi va face să ne mai procure și altădată fericirea de a-i vedea și plăcerea de a asculta din nou pe subtilul și incompatibilul poet.

Răspunsul dlui Richepin.

La toastul dlui Procopiu, d. Jean Richepin răspunde printr'un admirabil discurs, din care extragem următoarele:

Profund mișcat de elogiul ce mi-se aduce, dați-mi voie să cred că el nu se adresează în primul rând mie personal, dar mai ales țării căreia aparțin și pe care o iubesc la fel după cum o iubii și dv.

Eu sunt — după cum m'a botezat un jurnal din Paris — „vagabondul conferențiar.” Primesc titlul acesta cu mulțumire, fiindcă eu nu fac decât să cutreer țările pentru a răspândi cât mai mult dragostea străinilor pentru Franța și literatura ei.

Clasele superioare n'au niveluri deosebite. Țara dv. m'a convins că în Franța ca și aci, ele sunt egale.

Poetul face apoi elogiul societății românești și în special al publicului care a asistat la conferențele sale dela Ateneu, pentru a lua contact cu gândirea franceză care ese curată, surăzătoare și plăcută.

Revenind la tema, care îi este atât de scumpă precum însuși a spus, despre civilizația mediteranee, tema pe care a dezvoltat-o în conferința sa. În „La légende de Napoleon”, maestrul a apoteozat cultura latină, primitoare în toate, atrăgătoare peste măsură și contra căreia nu se va putea ridica nici odată nici o altă cultură poruncitoare și pedantă.

Se știe că această civilizație nu va peri. Iar dacă Franța, moștenitoarea civilizațiilor greacă și latină, pentru apărarea căreia se va lupta până la moarte, piere pentru puțin, alte popoare latine vor fi acolo pentru a reculege, cu mâinile îndrăznețe flacăra idealului mediteraneu, care ca și poporul grec, va lăsa în istoria umanității trăsăturile neșterse ale unui trecut luminos pe pământ.

Ovațiuni și strigăte repetate de „Trăiască

Franța” acoper ultimele cuvinte ale academicianului francez.

D. Richepin, după ce mulțumește, se scoală dela masa cea mare și trece în odaia de alături, unde se găseau mulți admiratori ai ilustrului academician, și ciocnește cu toți de o potrivă, în aplauzele mulțimei entuziaste.

Cronică externă

Strategia maritimă a Turciei. Războiul italo-turc urmează cu șanse inegale. Pe când pe uscat, în Tripolis, trupele turco-arabe, țin în respect armata italiană, cu mult superioară ca număr și organizațiune, marina italiană distruge vechi vase turcești și bombardează porturi pe coastele Turciei asiatice. S'ar zice că Italia vrea să-și ia pe apă revanșa pentru eșecurile de pe uscat.

Un lucru însă surprinde pe toată lumea: De ce Turcia își expune vasele sale învechite ghiulelelor cuirasatelor italiene?

La începutul războiului se afirma că primul act al Italiei va fi de a nimici flota turcă atâta cât exista.

În vederea acestei eventualități, Turcia s'a grăbit a-și stringe flota în Dardanele. Acolo se află la adăpost sigur, puținele ei vase moderne, între cari și 23 torpiloare, Turcia ar putea face mari stricăciuni vaselor inimice, dar ele nu pot pleca în larg, căci fără crucișătoare, torpiloarele cele mai bune nu pot fi de mare folos. De aceea Turcia își adăpostește și torpiloarele în Dardanele.

Se pune întrebarea: de ce n'a făcut Turcia acelaș lucru și cu vasele pe care i-le-a distrus de curând Italia?

Cine crede că e la mijloc vre-o neglijență a guvernului turcesc, se înșală. Turcia a lăsat în adins aceste vase în porturile cu trafic internațional, cum sunt Hodeida și Beirut, ca să-și aștepte acolo — cu un adevărat fatalism oriental — distrugerea.

Motivul acestei tactice e simplu dar ingenios. Aceste vase, staționând în rada ziselor porturi, nu puteau fi distruse fără a se face și stricăciuni însăși porturilor, unde sunt angajate mari interese internaționale. În acest chip, Turcia a făcut să se creeze o atmosferă de enervare internațională, spre a sili puterile centrale să ia atitudine împotriva Italiei.

E o tactică vicelană și iscusită, care a trousit de minune până acum. Căci puterile sunt în adevăr indispușe de bombardările inutile ale vaselor italiene.

Prin această tactică, Turcia a dovedit că are o strategie maritimă bine stabilită și că nu poate fi vorba de vre-o neglijență a flotei otomane.

Biserica și naționalismul. Cetim în Gazeta Transilvaniei că d. Arsenie Vlaicu, tovarășul de credințe politice al lui Eugen Brote, trădătorul ambulant, vrea să-și câștige un mandat de deputat în sinodul arhidiecezan din Sibiu. Că d. Arsenie Vlaicu vrea acest lucru, nu ne putem înțelege indigna, Arsenie Vlaicu, ori cât de mult ar fi el director al unei școale românești — de unde încă trebuie scos fiind o primejdie pentru elevi — și ori cât de mult ar fi sprijinit de unele cercuri bisericesti, cum s'ar zice, oricât de mult ar fi de agreat al I. P. S. Sale mitropolitul din Sibiu, nu poate fi ales de niște români conștienți. Am vrea să vedem cine poate impune în biserică noastră constituțională un candidat de deputat, bine înțeles, dacă alegătorii sunt conștii de drepturile lor,

Cronică din Paris.

Bandiții — fantomă. — Viața modernă și făcătorii de rele. — Un fabricant de aur! — Greva șoferilor anarhiști. — O mare inovațiune militară.

Paris, 6 Martie.

Acești bandiți formează o ceată, admirabil organizată. Indrăzneala pe care o pun în comiterea tâlhăriilor lor e de neînchipuit. De câtăva vreme, furturile, omorurile au loc în Paris noaptea, ci ziua în amiaza mare; tot ziua a fost rănit greu și jefuit încasatorul de bancă de care v'am vorbit în timp. Bandiții cari l'au furat au luat-o la fugă cu automobilul — și nici până astăzi n'au fost prinși. Mai mult decât atât: de atunci au mai săvârșit câteva spargerii însemnate, tot în automobil, în miezul metropolei. Zilele trecute, pe când treceau cu vehiculul lor cenușiu prin rue du Havre, un agent polițienesc le-a făcut observația că merg cu o iuțeală prea mare și a voit să le intenteze proces-verbal, fără să știe bietul, cu cine avea de a face. Agentul Garnier s'a urcat deci pe scara automobilului; dar domnul care ședea înăuntru a întins liniștit mâna și agentul a căzut trăznit de un glonț de revolver. Alaltăieri a avut loc înmormântarea acestei sărmâne victime a datoriei. În seara crimei, bandiții-fantomă, mizerabilii bandiți-automobilisti s'au introdus în locuința unui ofițer ministerial din Pontoise și au încercat să-i spargă casa de bani. Notarul i-a surprins; un duel tragic a avut loc noaptea între el și tâlharii. De o parte și de alta s'au schimbat fără folos douăzeci de gloanțe de revolver. Apoi bandiții s'au urcat liniștiți în automobilul care-i aștepta și au plecat pe-aci încolo. Intreaga poliție din Franța e întru căutare lor; până acum însă n'a reușit să le dea de urmă, cu toate că n'au încetat să comită spargerii și omoruri peste omoruri. Parisul mai ales e terorizat și surescitat din cale afară. Cu ce voluptate i-ar linșa parizienii pe autorii atâtor crime îndrăznețe!

— Ar fi loc să vorbim cu acest prilej de uimitoarea ingeniozitate cu care se săvârșesc de o vreme încoace faptele rele la Paris. Viața modernă cu utilajul ei bogat și complicat, cu rafinamentele ei, își imprimă pecetea până și pe acțiunile bandiților. Ii vedem servindu-se de aparate perfecționate, de automobile și chiar de bărci automobile, cu cari cutrienă noaptea apele sumbre și misterioase ale Senei. Și dacă îi mai vedem trecând în aceeași zi dela o crimă la alta cu o iuțeală de necrezut, dacă concepția se transformă la ei așa de repede în acțiune, să nu ne mirăm: în Paris viața e și ea repede și înfrigurată, energile explodează, ingeniositatea e fatală din pricina promiscuității, și dacă cutezanța bandiților este surprinzătoare, apoi aceea a negustorilor, a financierilor nu e mai mică, dată fiind vijelia luptei pentru trai. Evident că aceste lucruri nu sunt o scuză, ci o constatare. Și totuși cred a cunoaște pe câțiva indivizi, cari poartă în mare parte vina tâlhăriilor comise de un cârd de vreme în Franța: sunt scriitorii și mai ales editorii romanelor sensaționale, ale așa ziselor romane polițienesci, cari nu sunt de fapt decât o imbecilă și vinovată apologie a bandiților „gemiali”. Acum câteva săptămâni mi-a căzut din întâmplare sub ochi o astfel de carte pe care am citit-o din pură curiozitate. Ei bine, vrei să mă credeți? Una din combinațiile tristului erou al romanului, un bandit fantastic, a fost aplicată aidoma de ucigașii bietului Garnier, cu prilejul unei spargerii avută loc acum cinci zile, și care a făcut mult șomot la Paris. Am găsit în actele bandiților-automobilisti, cele mai multe din detaliile — foarte ingenioase și pitorești, nu pot tăgădăi aceasta — citate în cartea de care vă vorbesc. Am crezut de datoria mea să comunic cazul și dlui Lépine, prefectul poliției Parisului, care mi-a mulțumit de

altfel foarte frumos. Dar cum ar putea el împiedeca nefasta influență a romanului-foileton? Imposibil. Și literatura aceasta primejdioasă se răspândește din ce în ce mai mult în pătura de jos a Francezilor. Editorii ei cei mai importanți sunt mai ales doi: Arthem Fayard și Jules Rouff, niște case foarte mari de editură. Și dacă v'aș mai spune că ambii acești exploatare ai instinctelor urite sunt evrei, nu cred ca vestea aceasta să vă surprindă prea mult...

— Să fie un vizionar? un farsor? Se numește Verly și pretinde a fi descoperit mijlocul de a fi fabricat aur din fier. Mai mult: că a pus în vânzare nobilul metal, datorit propriei lui fabricațiuni. Iată cum ce a declarat el unui reporter parizian: „Mă ocup de mult cu chimia; am făcut până acum lucrări serioase, bine primite în lumea strict științifică dela noi. Așa, am perfecționat procedurile de fabricațiune ale vaniliei artificiale; am reușit să industrializez sinteza camforului; am fabricat parfumuri și culori sintetice. Acum am găsit a fabrica aur și platină din fier. Aurul pe care-l obțin eu mă costă 500 franci kilogramul; în mine costă 2800 franci kila cel puțin... Procedul meu nu voese să-l descoper încă; importanța fabricațiunii mele mă înspăimântă. De aceea am luat un brevet, am depus un plie închis la Academia de științe. În Decembrie trecut am fabricat platină din fier sub ochii ilustrului chimist englez William Ramsay, și d. Ramsay mi-a anunțat el însuși că experiența mea a isbutit. După cum vedeți nu sunt un șarlatan; tot ce vă spun eu e foarte serios și absolut științific. Dealtmintelea, când voi convinge guvernul francez de autenticitatea spuselor mele, voi încheia cu dânsul o convențiune ca să exploatăm împreună descoperirea mea”.

Ciudat! ciudat! Să fie într'adevăr serioase afirmațiile alchimistului modern? De ce nu? Ce nu e cu putință în ziua de azi? Omul a cucerit văzduhul și acest lucru ar fi părut cu totul fantastic alchimistilor de demult, cari în mijlocul carnetelor și eprubetelor, prin cavouri și galerii gotice, invocau duhurile ca bătrînul Faust și citeau în astre ca Nostradamus, numai în scopul de a fabrica metalul galben, acest fiu al soarelui. Mai știți? Mai știți?

— Ați anunțat la timp în „Tribuna” greva șoferilor din Paris, și criminalele tentative ale greviștilor cari ascundeau bombe de dinamită în automobilele cari funcționau, în scopul de a-i intimida pe mașiniștii negreviști. Mai multe din aceste bombe au explodat, dar fără să dea naștere la vre-un accident de persoane. Dar ce nu știți poate, e faptul că poliția Parisului a arestat pe mizerabilii atentatori. Și știți cine sunt? Mai toți fac parte dintr'o colonie de anarhiști ruși și evrei-ruși, cari răsplătesc astfel țara care le-a oferit o ospitalitate așa de largă. Vestea aceasta l'a făcut pe un distins publicist francez să scrie un articol admirabil, în care cere ca străinii cari vin în Franța numai în scopul de a provoca perturbăți sociale, să fie tratați cum se cuvine, căci politețea și legendara ospitalitate francezescă ar fi deplasată față de asemenea oameni. Cu prilejul acesta s'au semnalat prin zările naționaliste din Franța că anumite străzi sumbre și vechi din preajma lui Hotel de Ville, cari sunt locuite numai de evrei veniți de prin toate colturile lumii, prezintă unul din cele mai mari pericole pentru Parisul nostru. Într'adevăr, plimbat-vă cândva prin acele ulicioare murdare și infecte, veți întâlni la fiecare pas siluete de evrei zdrențuroși, soioși, la cari veți remarea mai ales ochii lor bolnavi de conjunctivită, acest rău așa de contagios. Faptul acesta constituie o flagrantă infracțiune a legilor sanitare; și publicistul în chestiune spune cu multă dreptate că ar fi stupid să practicăm ospitalitatea în detrimentul cel mai grav al locuitorilor Parisului... Treceți prin străzile din preajma lui Hotel de Ville: vă va intim-

pina o atmosferă greoaie, opacă, rău mirositoare iar aspectul mahalalei amintește cu multă precizie căile Dodești și Văcărești din capitala României.

— Ieri, d. Millerand, ministrul de război a depus la Cameră proiectul de lege asupra aerei nautice militare, proiect cuprinzând organizarea unui corp nou, special, cu totul dependent de infanterie, cavalerie sau geniu. Aviațiunea de vine așa dar pentru întâia oară în lume o armă absolut autonomă. De acum trupele de aeronautică nu vor depinde de nici o altă armă, iar organizarea lor va îmbrățișa un dublu personal: administrativ și combativ. Proiectul dlui Millerand este complet până în cele mai mici amănunte și a fost primit de deputați cu un entuziasm de nedescris. Fără îndoială că inovațiunea aceasta va forma o dată mare, o dată cu urmări incalculabile în istoria militară a omenirii.

C. R. B.

Scrisori din București.

Muzica națională. — Un premiu al lui G. Enescu. — Cultura estetică în școli. — Anchetă literară și Macedonski.

București, 23 Februarie.

În ce privește folclorul nostru, nu ne putem plânge că nu s'a adunat destul material, ca poezii lirice, doine, descântece, vrăji, basme și alte producțiuni ale geniului poporului nostru. Ceea ce lipsește, este o sistematizare a acestora, o adunare într'o mare colecție, care să stea la îndemâna tuturor celor ce se interesează de ele. Avem atâtea colecții de doine și basme, unele mai bine, altele mai rău aranjate. Dar în fine le avem.

Nu tot așa stăm în ce privește muzica noastră populară. Colecțiunile de melodii populare sunt foarte puține și de cele mai multe ori foarte defectuoase. Astfel încât cel ce ar voi să studieze muzica noastră națională nu o poate face aceasta după colecțiile pe cari le avem. Trebuie să mergă s'o audă acolo, unde ea se cultivă, unde mângâie sufletele obidite, în satele noastre respirate prin vâi, și pe sub poale de pădure. La dreptul vorbind pentru o colecție de melodii se cere mai multă pricepere și muncă decât la una de material de literatură populară. Și cu toate acestea, socotim că a venit timpul să ne gândim la frumoasa noastră muzică populară, la melodiile în cari se tânguiește sau își exprimă sufletul nostru nădejdea. Dacă în trecut n'am avut elemente capabile să întreprindă o astfel de muncă, astăzi, grație conservatoarelor de muzică din țară, grație muncii neobosite depuse de mulți profesori ca tragere de inimă, ce avem. N'ar lipsi nici încurajarea din partea celor ce o pot da. Un început în acest sens a făcut maestrul Kiriac, angajând o seamă de elevi ai săi să colecționeze melodii populare din diferitele părți ale țării.

*

Un imbucurător fapt se mai anunță acum: Marele nostru artist d. G. Enescu a luat inițiativa înființării unui premiu național de compoziție. Acest premiu se va da acelor tineri, care vor dovedi prin munca și talentul lor că pot produce ceva de seamă pe terenul muzicii naționale. Tineri de aceștia sunt astăzi destui. Le trebuie numai îndrumarea cea bună și încurajarea materială. Și, odată având acestea nu ne vom putea plânge, așa cum, eu drept cuvânt, ne plângem azi că, pe terenul muzicii naționale, nu avem decât începuturi de compoziție.

Publicul românesc, așa de iubitor de muzică alcargă la trupele de operetă, unde ascultă bucurile compozitorilor străini, bucăți muzicale, care nu poate fi vorba de vibrații ale sufletului nostru. E aceeași situație, în fața acestor reprezentațiuni, ca și când ai asista la un discurs, la o

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

dică rostită într-o limbă pe care n-o cunoști. Te fură pentru o clipă modulările vocii, gesturile și privirea celui ce vorbește. Dar de aici până la pătrunderea de adevărul rostit de orator mai este așa de mult. O operă cu subiect românesc cu muzică inspirată din motivele noastre naționale. Ar putea fi ceva mai înălțător din punct de vedere artistic? Ar putea rivaliza o astfel de operă cu ori care alta din lume, atât ca originalitate, cât și ca fineță. Și nu zău mai vedea un public curios, răsplătind cu atâtea aplauze toți „Husarii”, „Susanele” și toate „Dragostile de țigan” — la căror arii au devenit populare nu numai în București, ci și în orașele de provincie.

Ne încredințăm că premiul înființat de maestrul C. Brătescu pentru compoziții muzicale naționale va fi câștigat de altele, înființate de alții din aceleași nobile porniri. Și să nădăjduim că ele vor servi ca îndemn tinerilor compozitori spre a-și încerca puterile în opere mai mari.

*

Firește, pentru a putea ajunge la rezultate frumoase, trebuie făcută educația tinerelor generații în așa fel, încât dela vârsta mai fragedă să îndrăgească ce este frumos și ce este al nostru frumos. Asupra acestui punct au fost discuții interesante. S'a dovedit cu acea ocazie că, dacă pe terenul artistic nu am făcut progresele, la care ne am fi așteptat, cauza este și-a educației din școli. Prea s'a neglijat partea estetică, îngrădindu-se în mintea elevilor numai cunoștințe reci, care, dacă îmbogățeau mintea, nu totdeauna nobilitau și sufletul. Pentru combaterea acestui rău s'a înființat societatea condusă de d. Ovid Densusianu pentru cultura estetică în școli. Societatea funcționează de un an și mai bine. Se țin conferințe, se dau exemple din viața altor neamuri, se arată scâderile noastre, provenite adeseori din vina proprie și se indică remedii. Societatea a reușit să determine un curent pentru ideea educației estetice în școli. Astăzi majoritatea profesorilor recunoaște greșelile trecutului și luptă pentru îndreptarea răului. Ceea ce constituie o scădere în mersul activității societății acesteia este faptul că nu se insistă mai mult asupra frumosului ce se găsește în operele noastre naționale de tot felul.

Dar, dacă se face totuși ceva la București, în ce privește cultura estetică în școli, în provincie nu ne prea putem mândri. Pilda profesorilor din capitală ar trebui urmată cu stăruință și acolo. Mai ales când ne gândim la faptul că multe școli propriu zis nu au o bibliotecă a lor.

*

Asistăm la o adorabilă anchetă literară. Toți, cari din păcate au scris câteva rânduri într-o limbă cum a dat Dumnezeu, vin și se pronunță. Se pronunță cu o gravitate demnă de admirat. Mai recent, și-a spus cuvântul d. A. Macedonski, marele nedreptățit, marele poet, marele critic, marele artist, marele admirator al propriului său stil. Maestrul vorbește de curentele literare, le caracterizează și face profetii. E firesc să se pronunțe în fațara decadenților, cari vor birui, după părerea d-sale. De o literatură națională nici vorbă nu poate să fie. Această literatură este scrisă în limba lui Papură-Vodă.

O, morții! ăstia, când vorbesc îți inspiră un sentiment de ciudată veselie. Cum nu știu ei să-și respecte liniștea, pe care alții de mult nu le-o mai tulbură cu nici un cuvânt!...

Correspondent.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Răkoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Mașinile de război la cei vechi.

Arbaleta sau arcul cu vârtej o cunoșteau Romanii, atât ca armă ușoară purtată și munită de un om cât și ca armă de asediu. Din veacul al V-lea până într'al X-lea nu se prea pomeneste acest arc perfecționat. Mai încoace însă este armă obișnuită.

Sinodul al II-lea dela Latran (1639) a oprit întrebuințarea ei, dar fără izbandă. Sinodul dădea voie să se întrebuințeze numai împotriva dușmanilor necreștini. Ana Comnena, în istoria tatălui său, împăratul Alexie I-leu al Constantinopolului (veacul al XII-lea) ne descrie arbaleta cu arc de lemn întrebuințată pe vremea sa.

Dintru'ntrăi arbaleta avea arc de lemn mic și era mai slabă decât arcul drept și lung. Dar pe la începutul veacului al XIV-lea, această armă ajunsese cu totul deosebită de cea de pe vremea cruciatelor. Avea arc puternic de oțel, pe care îl trăgeau cu vârtej. Pe vremea cruciatelor, arcul de lemn îl trăgeau cu mâna.

Arbaleta ajunsese astfel armă cu care puteai nimeri ținta, căci săgeata ședea într-o răgiitură. Puteai ochi cu ea prin cele mai înguste frestruc din ziduri, lucru peste putință cu arcele mari.

În Anglia arbaleta n'a fost niciodată prea întrebuințată, ba chiar din când în când regulamentele opreau întrebuințarea ei.

Englezii țineau la arcul drept, care le dăduse biruințele dela Grécy, Poitiers și Azincourt. O întrebuințau însă la vânatoare. Artiștii luerau arbalete foarte cu meșteșug împodobite. În veacul al XIV-lea, arma aceasta ajunsese atât de costisitoare și de însemnată în Spania, în cât soldații arbaleterii aveau rang de cavaleri și li-se dădea locul de cinste în fruntea regimentelor.

În muzee se află mii de arbalete, în cea mai bună stare; dar aproape de loc arce de lemn drept. Ralph Galway a tras cu arbalete cu vârtej, întrebuințând săgeți, grele de 2 unțe și cu vârful de fier și a batut până la 350—360 de yarzi (un yard = 90 cm.). Deci întrece cu mult arcele drepte. Ca să tragi de 7 policari coarda unei arbalete de oțel trebuie o greutate de 1100 de livre, pe când pentru cel mai tare arc drept de lemn, numai 70—80.

Pe la mijlocul veacului al XV-lea, muschetele au început a lua locul arbaletelor. Cătră sfârșitul întâiului sfert din veacul al XVI-lea, aproape nu se mai întrebuințau arbalete în războaie. Pentru vânatoarea de cerbi s'a întrebuințat până la sfârșitul sfertului I-leu din veacul al XVII-lea.

În 1621 s'a făcut cercetare în privința morței unui păzitor de pădure, ucis de săgeata plecată din arbaleta mitropolitului dela Canterbury, care trăsese asupra unui cerb.

În Svițera o întrebuințau la vânat până în 1715.

Vânătorii chinezi au și acum arbalete cu repetiție, dar cu arc de lemn, deci slabe.

Ralph trece apoi la mașinile mari de război cari slujeau din vechimea cea mai depărtată la apărarea și la batera cetăților. În Biblie spune că regele Ozias avea pe zidurile Ierusalimului mașini cari aruncau săgeți și pietre grele.

Pe monumentele asiriene se văd mașini cari aruncau pietre.

Filip, regele Macedoniei și Alexandru cel Mare aveau mașini de acestea perfecționate. În timpul când Arhimede apăra Siracuza de Romani (214—212 în. de Hr.) născoci mașini cari asvârleau pietre așa de mari și cu atâta înălțime încât zdrobea oameni, cai și chiar și vase. Romanii au fost nevoiți să se retragă și să pazească de departe ceata, pe care au luat-o prin înșelăciune. Iosephus ne spune că la impresurarea Iotapatei, Vespasian a pus în jurul cetății o sută de ma-

șini, cari zi și noapte aruncau pietre grele de un talant (26 kgr. 67 în. de Hr.). La impresurarea Ierusalimului tot Iosephus spune că mașinile aruncau pietre de acestea la depărtare de două stadii și jumătate (404 yarzi). În scrierile lui Heron Philon, Athenen, Colonna, Vitruviu, Ammianus, Diodor, Procopiu, Polibiu, Plutare, Cezar găsim toate lămuririle asupra acestor mașini în antichitate; iar la Froissart, Camden și Holinshed, pentru vremurile mai nouă. Spre sfârșitul veacului al XIV-timul ia locul acestor mașini.

Sub Mohamet al II-lea, la impresurarea Rodosului, în 1480, Turcii au pus în baterie 16 tunuri mari. Dar orașul se apăra cu izbandă întrebuințând o mașină care arunca pietre așa de uriașe în cât dușmanul nu putu isprăvi mare lucru. La impresurarea Mexicului, Cortez, isprăvind munițiile tunului, a construit o mașină de bătut zidurile cu pietre, dar cea dădută bombă căzu peste mașină și o sfărâma. Cea din urmă întrebuințare de mașini de acestea a fost în 1779—1782 la impresurarea Gibraltarului.

Erau trei feluri de mașini: catapulta, balista și trebușetul. La catapulta și balistă puterea aruncătoare era un odgon din funii de cânepă răsucite sau de piele sau de păr de cal, deasemenea răsucite. La nevoie întrebuințau părul femeilor, cum au făcut Cartaginezii.

Catapulta avea un braț care arunca pietre ca un fel de praștie cu băț. Balista era ca o arbaleta mare. Ea avea două brațe legate printr-o coardă. Aceasta arunca săgeți mari și grele. Mai era o mașină, căreia Francezii îi ziceau trébuechet. Era un drug înalt, pe care îl ținea drept în sus o greutate foarte mare. Oamenii plecau drugul îndărătul mașinei până la pământ, unde un cârlig puternic îl oprea. Puneau într-o scobitură o piatră și slobozeau drugul din cârlig. Greutatea îl ridica foarte repede și el asvârlea piatra ca o mână de uriaș. Arabii cunoșteau această mașină. În Europa se întâlnește din veacul al XII-lea. Având o greutate de cumpeneală de 18—20.000 de livre, trebușetele aruncau bolovani de 300—400 de livre, cari dărimau zidurile și turnurile.

Aruncau cu dânsul și leșuri de oameni sau de animale în eștăți ca să ducă boala.

Balista slujea ca artilerie ușoară, căci o purtau pe roate. În 1249 Ludovic cel sfânt luând Damietta a găsit acolo 24 de trebușete, așa de uriașe, încât cu lemnul din ele a făcut bulamaci de și-a încunjurat lagărul.

Odgonul unei catapulte, gros de un picior și lung de 11—14, cerea o multime de funii sau de piele.

Aceste amănunte, pe cari le luăm din „Revue scientifique” arată că ar fi foarte interesante cercetările asupra armelor de acest fel întrebuințate la Romani. Ne-am putea da seamă astfel într-un cât s'au ținut ei în curent cu descoperirile tehnice ale timpului. În privința tunurilor știm că le-am avut destul de timpuriu. Despre ori ce știm deasemenea că pe lângă arcul drept întrebuințat de țărani, era și arcul incurbat oriental. Ar fi de dorit să știm dacă se fabrica în țeară și dacă aveau meșteri, cari să-i cunoască secretele de fabricare.

În privința cunoașterii mașinilor noastre vechi de război stăm așa de rău, încât am putea zice că nici numele lor românesc nu-l cunoaștem.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI
„KRISTALY”
Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.
Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimită francat.

INFORMAȚII.

ARAD, 9 Martie n. 1912

Retragerea dlui A. Bârseanu dela „Luceafărul”. Se știe că d. A. Bârseanu figura până mai zilele trecute printre colaboratorii revistei „Luceafărul”. Se știe și aceea că d. A. Bârseanu, după ce a prezidat juriul în incidentul Goga-Vaida, în mod foarte firesc, s'a retras dintre colaboratorii „Luceafărului”. Cineva se indignază acum mult prin desiratele coloane ale Gazetei, pentru această retragere și injură cum îi vine la socoteală pe toată lumea: pe Goga, pe Tăslăuanu, Duma, Boeu, Schiopul. Nu înțelegem pentru ce atâta tulburare. Lucruri de astea se întâmplă. Și la urma urmelor eu ce o vinovată revista „Luceafărul”, eu ce ne-am făcut noi vinovați, când d. A. Bârseanu se vede silit să părăsească o revistă care l-a găzduit când și când? Am vrea să știm. Cât privește faptul în sine, retragerea dlui Bârseanu dela „Luceafărul”, nu însemnează o pierdere mare nici pentru d. Bârseanu, dar nici pentru „Luceafărul”. D. Bârseanu are doar atâtea debușeuri unde să-și plaseze roadele activității sale literare: Transilvania, Coșânzeana, Gazeta Transilvaniei, etc., iar „Luceafărul” nu pierde decât un colaborator din ceilalți mulți și buni pe cari îi are.

— Contramandarea... Camerei. Cetim în „Românul”:

„Ministrul-președinte propune deci, că din cauza schimbării ce va obveni în guvernare, camera să fie contramandată pentru un timp scurt...”

...Probabil ca autorul notiței de sus să aibă vreme să învețe înțelesul cuvântului *contramandare*.

— Edison despre aviație. Sunt interesante mărturisirile inventatorului Edison referitoare la aviație, ce le-a făcut unui inginer:

„Nu cred în dirigibile — a răspuns Edison — precum nu cred nici în aeroplane. Dela aeroplanul model Wright, această știință a înaintat foarte puțin. Motoarele nu-s sigure și astfel nu pot avea nici o practicitate. Să nu crezi, că aeroplanelor vor înlocui vapoarele și trenurile. Dar de altfel pe mine chestia aceasta nu mă prea interesează. Sunt om de afaceri, om real, care caută partea practică a invenției și o lucrează numai în cazul când îi este asigurată și partea materială. Altă cauză, mai este și lucrul meu cel mult care nu-mi dă timpul necesar să mă gândesc și la alte lucruri.

Totuși țin să-mi exprim mirarea asupra faptului, că aviatorii nu au încercat să introducă aripi condensate cu gazuri ceace ar hotări stabilitatea.

— Proclamarea Regatului Serbiei. Zilele trecute s'au împlinit 30 ani dela proclamarea regatului.

Deși, dela intronarea dinastiei Karageorgievici, ziua aceasta a fost ștearsă din rândurile serbărilor naționale, un mare număr de ziare publice articole elogioase pentru fosta dinastie Obrenovic — care a întemiat regalitatea — și dau ca ilustrațiuni, portretele regilor Milan și Alexandru și pe acel al reginei Natalia.

Cu prilejul acesta Academia de științe din Belgrad a ținut o ședință solemnă în fața regelui Petru și a membrilor guvernului.

— Spion deținut. Din Innsbruck se comunică, că la granița spre Italia a fost deținut un funcționar de finanțe italian, tocmai în momentul când voia să treacă în Italia. Deținutul era supravegheat mai de mult de poliție, care îl bănuise cu spionaj. Făcându-i-se perchezitiile la domiciliu au aflat mai multe documente compromițătoare, între cari multe schițe de pe întăriturile din Tirol, dela graniță.

— Un episcop atacat de revoluționari chinezi. Agenția Reuter află că episcopul englez din nordul Chinei Mr. Scot care făcea o călătorie în eparhie însoțit de 2 misionari englezi dnii Day și Hughes a fost arestat de răsvrățiți.

Răsvrățiții au confiscat trăsura și caii episcopului și au ucis pe d. Day, Episcopul Scot și misionarul Hughes sunt bine.

— Regele leneșilor. Lenea constituie punctul cel mai interesant din viața multor oameni. Așa sunt unii cărora nu le place de loc lucrul, nici cu brațele și nici cu mintea, cari sunt leneși atât trupește cât și sufletește. Acest fel de oameni sunt mai bucurăși să doarmă flămânzi, decât să luere sătui, și lucrul pentru ei e o povară grea de purtat de care ei se fereșc din cât pot.

Oamenii de felul acesta au toate țările din lume și se înțelege că și în America, unde The time is money, încă se găseșc pe ici pe colo oameni leneși. Louis Smith din Denver, Colo., ar putea fi proclamat regele leneșilor americani.

Smith cântărește 275 pfunți și e tare ca un adevărat animal. E căsătorit și are și copii, dar cu toate acestea e atât de leneș că face din zi noapte și tot nu se satură de somn și de odihnă.

Soția lui muncește ca să întrețină familia, dar leneșul de Smith n'are habar de nimic, ei o duce de azi pe mâine cum poate cu lenea lui.

Mai zilele trecute o rudenie a lui Smith, i-a aflat acestuia lucru plătit cu 5 dollari și 50 pe zi.

Smith însă căruia cum am spus nu-i place lucrul, i-a dat lucrul la un altul, cu condițiunea că acesta să îi dea din cei 5.50 și lui o parte și anume 1.50 în fiecare zi. Omul a primit oferta și

Smith cântărește 275 pfunți și e tare ca un de 1.50 pe zi.

Pentru lucrul acesta Smith a fost arestat.

— Copil păpușe. Familia Knox din New Orleans, Louisiana, are un copil în etatea de 2 ani și 5 luni, care se poate asemăna cu o păpușe, căci și acum abia cântărește vre-o 11 pfunți, și e așa de mititel că poartă ghete așa de micuțe cum se obișnuște la păpuși.

Mama lui e mișere de statură mică, și William Knox copilul păpușe abia îi ajunge până la genunchi.

Copilul s'a născut la opt luni, având atunci greutate de un pfunț și jumătate și înălțime de 12 inches. Prima lui bae s'a făcut într'un pahar mai mărișor de apă, iar nutremântul era de câteva picături de lapte pe zi, și mama lui tot îi purta grija că se va îneca.

De altfel copilul are o minte ageră, și deja când a împlinit un an, a început să vorbească.

— Record aviatic. Din Johannisthal se telegrafiază: Ieri Vineri, aviatorul Hoffmann a ajuns un nou record în aviație, făcând o ascensiune cu 4 pasageri de 32 minute. La aterizare publicul i-a făcut norocosului, aviator ovații furtivoase pentru recordul mondial obținut. Seara a avut loc un strălucit banchet, la care au luat parte autoritățile civile și militare.

— Vizitele moștenitorului tronului bulgar. Din Sofia se comunică că principe Boris, va vizita în cursul primăverii pe toți moștenitorii de tron, cari a luat parte la serbările ținute cu pri-

lejul împlinirii vârstei de major. Astfel va călători la Atena, Belgrad, București, Cetinje, Viena și Berlin.

— Grevă generală a elevilor. Din Zagreb se telegrafiază:

Ieri dimineață elevii tuturor școalelor secundare și a celor două clase din urmă a școalelor primare au participat în demonstrații stradele principale ale capitalei, hădnuind pe ban, Khuen-Hedervary și pe șeful secției ministerului de instrucție. Numărul demonstrațiilor a fost aproape de 2000. Poliția a îngăduit parcurul, neprovocând nici o tulburare.

Față de aceste greve școlare guvernul țării a luat hotărâre, că timpul de o lună folosit pentru grevă, să se compenseze cu o lună din vacanțe. Astfel anul școlar se va încheia de data asta cu o lună mai târziu.

— Mare incendiu în Moscova. Din Moscova se telegrafiază: Ieri noapte a izbucnit un puternic incendiu în monumentală prăvălie Gollofiewski, care a nimicuit până în zori zilei întreaga clădire. Pompierilor le-a reușit numai localizarea incendiului, care în urma vântului, amenința întreg cartierul. Paguba se urecă la un milion de ruble. Victime omenești n'au fost.

— Descoperirea polului sudic. Telegrama anunță ajungerea la polul sudic a exploratorului norvegian Boald Amundsen. Vestea a fost trimisă mai întâi unui ziar din Cristiania, care a dat-o în urmă și marilor ziare engleze și franceze. În capitala Norvegiei știrea a produs o mare însufletire, care a ținut până noaptea târziu. Chiar și regele a cerut informații despre această descoperire, iar când seara a sosit fratele exploratorului, care asemenea primise telegrama lui Boald, regele l-a primit în audiență. Spre sărbătorirea curajosului descoperitor, orașul i-a pavozat străzile arborind drapelul.

Despre descoperirea aceasta au sosit următoarele telegrame:

Cristiania. — Ziarele Altēnposten și Tydeus Tegn au primit o telegramă datată la Hobart (Tazmania) la 7 Martie, care anunță: *Roald Amundsen a ajuns polul sudic la 14—17 Decembrie 1911. Toți sunt bine.*

Știrea este primită cu încredere deși se așteaptă amănuntele.

Londra. — Știrile despre descoperirea polului sudic a produs o mare agitație. Telegramele sunt contradictorii. Unele vorbesc despre căpitanul Scott iar altele despre Amundsen. Nu se știe încă nimic pozitiv, opiniile sunt împărțite.

Exploratorul cunoscut, Shackleton fiind întrebat de un gazetar referitor la știrile aceste, a declarat: Sunt de credință că Amundsen a ajuns la polul sudic. Dar nu este oselus să fi ajuns și Scott. În ambele cazuri este gloria comună a Angliei și Norvegiei!

Cristiania. — Ultima telegramă a lui Amundsen înprăstie orice bănuțeli. Exploratorul anunță descoperirea polului din partea sa.

Camera deputaților a trimis următoarea telegramă lui Amundsen:

Camera a luat cu bucurie și mândrie la cunoștință descoperirea Dvoastră. Vă exprimă cu acest prilej salutul ei cel mai cordial.

EUGEN JUNCAN

văpșește, curăță chemic și spală haine cu aburi. — Prețuri ieftine! Lucrări excelente!

ARAD, JÓZSEF FÓHERCEG-ÚT Nr. 9.

x La expoziția internațională de construcții de fier și mașini din Budapesta a făcut mare senzație în toate cercurile de specialitate, motorul de olei brut „Robur”, expus de fabrica de motoare Landier Ödön Budapesta, VI. Lovag u. 2. Acționarea regulată și simplitatea fără păreche a acestui motor a atras atențiunea tuturor vizitatorilor și astfel cu drept cuvânt putem afirma, că dintre toate motoarele cu olei acesta e cel mai preferabil.

La această expoziție a fost distins cu medalia din partea statului, ceace întărește afirmația noastră despre calitățile nediscutabile ale motorului.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x Domnul Iosif Laufer, inginer Budapesta. Recunoaștem cu plăcere, că garnitura d-voastră fabricată pentru uzina noastră de nisip din Badacsonyi, de transportare și așezarea nisipului, ne mulțamește pe deplin.

Garnitura funcționează de la începerea lucrului cu deplină putere, și transportă 100 vagoane zilnic de la uzină până la gară.

Construcția și manipularea este simplă ușoară și cu toată puterea de lucru mașinaria este astfel constituită, ca să întrebunțeze numai 2,6 putere de cai și munca a trei oameni.

Garnitura este foarte practică așa că ne permitem să o recomandăm tuturor. Budapesta, 12 Martie 1910. Cu deosebită stimă Mina de bazalt de Badacsonyi soc. pe acții Dr. Tószeghy m. p.

x Numai cămânțe de a lui Mauthner târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

ECONOMIE.

„Albina”. Propunerea direcțiunii privitoare la împărțirea profitului net de K 500,646.81, pe care l-a realizat banca „Albina” din Sibiu, este următoarea:

Dividendă și supradividendă cor. 300,000.21% tantiemă statutară membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului cor. 73,635.74. Remunerațiune funcționarilor fără drept la tantiemă și servitorilor cor.

5,000 Pentru scopuri culturale și de binefacere cor. 26,000. Fondului general de rezervă cor. 60,000. Fondului de pensuni al funcționarilor cor. 10,000. Fondului special de rezervă, restul de cor. 26,011.07.

Primită această propunere, dividendă anului 1911 va fi de cor. 20 de acție și se va putea ridica imediat după adunarea generală. Fondul general de rezervă va fi de 830,000. Fondul special de rezervă de 121,588.36 și Fondul de pensuni al funcționarilor de cor. 768,250.90.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribuna din Arad se află de vânzare 10 fascicule din compozițiunile lui „Ciprian Porumbescu”.

Fasc. I-a 8 coruri bărbătești: „Deviza” (Pe-al nostru steag...), „La un nor”, „In pădure”, „Dup’ un veac de suferință”, „O, zi frumoasă, ai sosit!” „Marșul călărășilor”, „Ieri, o floare radioasă”, „Sunt Arboros”, „Sosirea primăverii”, á 2 cor.

Fasc. II-a 6 coruri bărbătești: „Lacrime”, „Patria română”, „Luna Mai”, „Noapte consolatoare”, „Cântec sicilian”, „Romanță” (Luna suride...) á 1.50 cor.

Fasc. III-a 7 coruri bărbătești: „Imn” (Pe cerul Bucovinei), „Cântec vânătoresc”, „Serenadă” (Zefirul în melodie), „Salutare”, „Numele tău”, „Românul”, „Imn festiv” á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 4 coruri mixte: „Oda ostașilor români”, „Frunză verde foi de albă”, „Cântecul Margaretei”, „Serenadă” (Dormi ușor), á 1.20 coroane.

Fasc. V-a „La malurile Prutului, vals pentru cor bărb. cu acompaniament de pian á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 3 coruri mixte: „Frunză verde mărgărit” (cu sopran solo și acompaniament de pian), „Cât îi țara românească” cu acomp. de pian; „Noapte de primăvară” (mezzo-sopran, tenor și bas cu acompaniament de pian și vioară) á 1.50.

Fasc. VII-a „Bătrânească”, horă pentru pian 50 bani.

Fasc. VIII-a „Hora detrușărilor”, pentru pian, 50 bani.

Fasc. IX-a „Peneș Curcanul”, horă pentru pian, á 1 cor.

Fasc. X-a „Potpourri de cântece naționale” pentru pian, á 2 cor.

„Insemnările unui trecător”

crâmpie din sbuciumările dela noi
de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fil.

Din
celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut
„RĂSBOIU ȘI PACE”
volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.
Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curind.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Proprietarii
de mașini de treerat
cruță bani, timp și lucru
cu folosirea coșului
brevetat „STERN”

O comisie de specialitate a constat, că o cantitate de paie de 500 de bugle treerate cu coșurile de până cum, a dat încă 680 kgr. de grâu la a doua îmblătire cu coșul „STERN”.

Cere prospect franco și gratuit dela
Bárdos és Brachfeld,
Budapest, VI., Gyár-utca 5.

Leon Tolstol.

234

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Atacați puntea! strigă nebulul slobozind arma. Pierre se repezi la dânsul dar în clipa când puse mâna pe pistol se auzi o detunătură în mijlocul unui nor de fum.

Ofițerul păli și făcu iute un pas înapoi.

Pierre uitând că dorea să nu afle nimeni că știe francezește, svârli la pământ pistolul pe care l smulses nebulului și dete fuga la ofițer, strigându-i:

— Nu sunteți rănit?

— Nu cred, răspuse francezul pipăindu-se: dar mult nu a lipsit, adăugă el arătând zidul de pe perete. Cine e acest om?

— Ah! sunt disperat de cele întâmplate, zise Pierre uitând cu desăvârșire rolul său. E un biet nebun, care nu știe ce face.

Ofițerul se apropie de Makar și l înfășcă de guler. Nebulul, cu buzele moi, se răzimi că adormit de zid.

— Tâlharule, ai să mi-o plătești, zise ofițerul retrăgându-și mâna: noi suntem mărinoși după victorie, dar nu iertăm trădătorilor, adăugă el cu un gest frumos și energie și cu o expresiune solemnă.

Pierre urma să l implore pe francez de a nu l pedepsi pe nebulul bețiv.

Ofițerul ascultă fără să și modifice expresia feței, dar deodată se îmblânzi la chip și întinse mâna lui Pierre:

— Iti datorese viața: esti fără îndoială francez!

— Sunt rus, răspuse cu vioiciune Pierre.

— Ei, ei, ei, să spui aceasta altora, nu mie; sunt fericit de a întâlni un compatriot. Ei bine, ce să facem cu omul acesta?

Pierre explică pentru a doua oară cine era Makar și povesti că înainte de ivirea francezilor, pusese mâna pe un pistol încercat pe care nu îl putuseră amulge din mâni. El cer ucu stăruință impunitatea amintitului.

— Iti datorese viața! Esti francez și mi ceri grația acestui om: țî-o acord.

El luă brațul lui Pierre și intră cu el în apartament.

Soldatii veniți în fugă la sgomotul descărcăturii întrebară ce se întâmplase, dar ofițerul le spusese cu severitate:

— Plecați: când oi avea nevoie de voi, am să vă chem.

Vistovoiul care în ast timp inspectase bucătăria, se apropie de ofițer și îi spuse:

— Doamne căpitan, am descoperit în bucătărie supă și o friptură de vițel. Să vă servesc?

— Se înțelege; adă și vin.

Ofițerul francez era așa de politicoș, amabil și recunoscător pentru actul generos al lui Pierre, încât acesta nu avu curajul de a refuza să stea câțva cu el în salonul unde intraseră.

Dacă acest om ar fi fost cât de puțin capabil să pătrundă sentimentele altuia, Pierre l-ar fi părăsit numai decăt, dar impenetrabilitatea francezului pentru tot ce era străin de dânsul, îl dezarmă pe Bezukow.

— Ori ce ai fi, francez sau vre-un prinț rus incognito, iti datorese viața și ti ofer prietenia mea, zise ofițerul privind fineta rufelor cam murdare ale lui Pierre precum și inelul pe care îl purta în deget. Un francez nu uită nici odată nici un ultragiul nici o binele-

cere. Iti ofer prietenia mea. Nu ti pot spune mai mult. Era în vocea, în expresia chipului și în gestul ofițerului atâta bonomie și nobletă, în sensul francez al cuvântului încât Pierre răspuse la zâmbetul său printr-un alt zâmbet inconstient și strinse mâna care i-se întindea.

— Căpitanul Rambal, din al 13-lea regiment de „voltigeurs”, cavaler al Lebiunei de onoare pentru afacerea din 7 Septembrie, spuse ofițerul cu un zâmbet de mulțămire care-i răsucea fin buzele, pe sub mustață.

„Vrei d-ta să fii așa de amabil și să mi spui cu cine am onoare să conversez așa de plăcut, în loc să mă aflu la ambulanță cu un glont în trup?”

Pierre răspuse că nu și putea spune numele și foarte roșu la chip începu să explice motivele cari l împiedecau s-o facă, tot căutând în minte ce nume își putea da.

Căpitanul Rambal îl interrupse.

— Te rog, te rog, domnule, înteleg... Esti ofițer... poate că aparții statului major... țî-ai făcut datoria împotriva noastră... Asta nu mă privește. Iti datorese viața; aceasta îmi ajunge și sunt al d-tale... Esti nobil?

Pierre inclină capul.

— Spune mi atunci pronumele d-tale; e tot ce ti cer.

— Pierre.

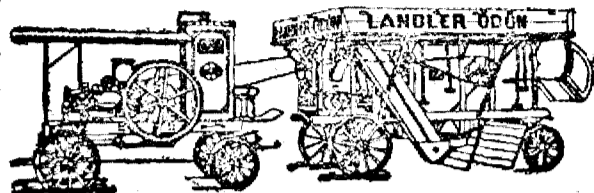
— Foarte bine; asta e tot ce mi trebuie.

Când ordonanța servi friptura de vițel și omleta, coaiul, vodka și vinul, Rambal îl invită pe Pierre să împartă cina cu dânsul, apoi ca un om robust și sănătos ce era, începu să mănânce iute și cu poftă, mesterând repede cu dinții săi solizi, și își lingeia într-una buzele, zicând: „Perfect, excelent!” Chipul îi se făcu roșu și asudat.

(Va urma.)

Patentatură originală din Svedia.

„ROBUR” motor cu olei natural
 în urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
 având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!
 Lucru neîntrecut de ieftin!
 Il recomandăm poentru:
mori-, ateliere industriale
 și la totfelul de mașini agricole.
 Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.
 Nu este supus supravegherei finanțelor!
 Se vinde și în rate! — Garanție deplină!
 Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
 Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepé,
 Budapest, Lovag-u. 2.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
 Hermannsplatz 8, etagiul I.
 Palatul Habermann. (Nagyszeben).

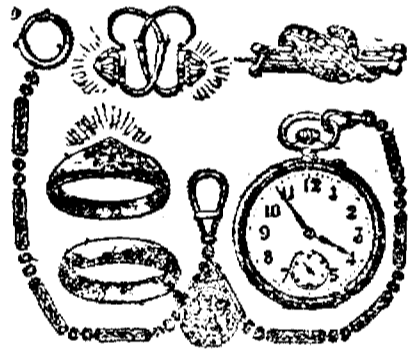
Cele mai ex-
 celente instru-
 mente pentru
 săparea de
 fântâni arteziene le pregătește
 și expediază

Várady Lajos,
 fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
 VI., Ferencz-utca. 6

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, co-
 mune, singuraticii: singuri pot face să-
 parea cu instrumentele mele.
Prin lucrător mijlocesc.
 Recomand și mașini pen-
 tru împletitul de sîrmă.
 Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
 Premiat la 6 expoziții.

A. Slepák, giuvaergiu și
 ceasornicar
 Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
 aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
 Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux
 în argint și articole optice. În atelierul meu
 se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume
 giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanția.
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

PEPINIERELE
VÁSÁRHELYI & Haidu
 BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și
 țără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și liferează cele
 mai alese soiuri: *Române,*
Franceze și Ungare. — Ser-
 vește cu cele mai renumite
 vițe de Delaware produ-
 cătoare de cel mai fin și
 bine plătit vin, recunoscut
 în lume. — Comandele se
 efectuează prompt și în ca-
 litate inecșionabilă ga-
 rantată, cu 30-40% mai ieftine ca la
 toate pepinierele din Ungaria și România.
 Vițele noastre toate sunt autentice, selec-
 ționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și vi-
 guroase ca de 2 ani, lăstar i crescuți peste
 50-100 cm. și portaltioiul în perfecta stare
 a sănătății, după cum testează certificatul
 din *Catalogul* mai recent, care la cerere
 se trimite ori și cui gratis și franco. —
 Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să
 grăbească cu comenzile spre a putea avea varietățile dorite. La
 cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care ziar au
 citit anunțul nostru.

Roth Frigyes,
 măcelar și cârnătar,
 Alba-Iulia — Gyulafehérvár.
 Sétáter Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proas-
 pătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel,
 de porc afumată, apoi totfelul de
 cârnățării, slănină și unsoare, în
 mic și mare. — La cerere trimite
 în cane proprii unsoare proaspăt
 topită. Expediție promptă fie prin
 postă fie ca marfă. Cereți prospect.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
 Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár,
 Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.
Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit piane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.
 Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.
 Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță
 și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
 stau la dispoziția cumpă-
 rătorilor. — Telefon 419.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV,
Strada Mihael Weiss 10.
casa proprie.

Deposit de cele mai
nouă stofe indigene
și din străinătate.

SERVICIU PROMPT!
PREȚURI SOLIDE!

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari suferă de iregularități de stomac,
contra stomacului stricat, ardere de stomac,
incuierea scaunului, sgîrciuri de stomac,
greață, amețeală, vomare, insomnie,
colică, anemie, gălbînare, etc.
le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brády«
mai înainte »picăturile Mariacell«.

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 1-60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4-80. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

BRÁDY K. farmacie la „Regele Ungariei”
în VIENĂ, I. Fleischmarkt 14.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe
»Sta Maria de Mariacell«, la impachetarea roșie și la sub-
seriere, care este copie chipului de pe lature și să respin-
geți orice imitație.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oțel brut, dela 4—100 HP.

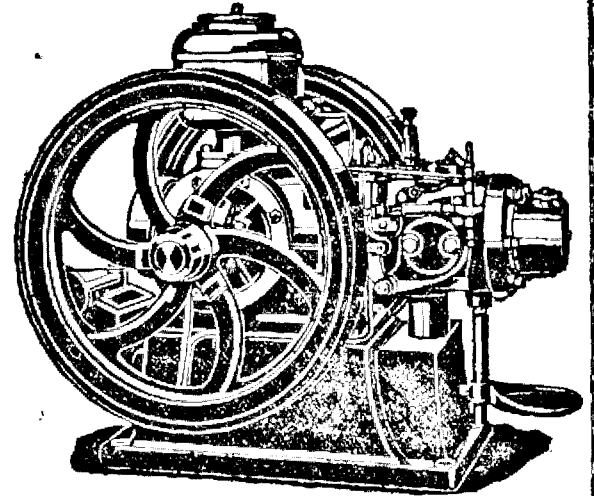
Motoarele mele patentate au *regulator cen-
tral* și mecanism de așezat cu mână. —
În urma arderii regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros neplăcut. —
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nouă
a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe ga-
ranție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt
bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu
deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dăosul inven-
tate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea su-
perioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv,
mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 387 kg. este egal
în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. —
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1911.		1912.	
12 Februarie		4 Februarie	11 Februarie
ACTIV			
168 935 398	119 327 398	157 400 730	219 418 915
	49 608 000	61 958 000	219 358 720
1 118 717	Argint și diverse monete		843 480
97 690 218	Portofoliu român și străin		867 959
	*) Impr. pe ef. publice	6 400 900	163 144 376
24 742 729	» In cont curent	7 136 458	178 865 548
11 999 924	Efectele capitalului social		12 429 853
17 994 307	Efectele fondului de rezervă		13 537 358
4 301 621	» » amort. imob. și mașin. de imprim.		11 999 791
6 018 920	Imobile		11 999 791
724 349	Mobilier și mașini de imprimerie		17 636 577
267 168	Cheltuieli de administrațiune		17 636 577
112 133 345	Depozite libere		4 216 621
22 880 004	Conturi de valori		6 090 672
43 932 047	Conturi curente		6 092 044
512 738 747			795 942
			192 677
			200 301
			116 564 765
			115 495 007
			23 934 026
			24 096 813
			68 942 216
			53 567 751
			646 209 911
			646 730 961
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 030 309	Fond de rezervă	32 057 360	32 057 360
4 376 126	Fondul amort. imobil. mobil. și mașin. imprim.	4 682 522	4 682 522
323 870 590	Bilete de bancă în circulațiune	442 733 740	443 505 120
578 828	Dobânzi și beneficii diverse	544 115	652 291
112 133 345	Depozit de retras	116 564 765	115 495 007
29 749 551	Conturi diverse, sold	37 627 409	38 338 661
512 738 747		646 209 911	646 730 961

Scomptul 5%
*) Dobânda 5%

Cine vorește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

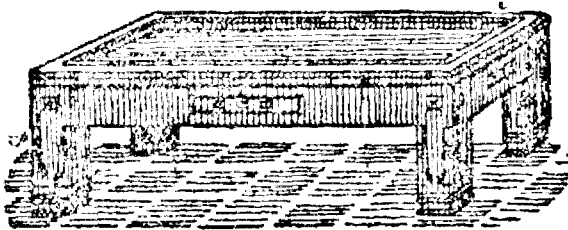
Greșian & Voda
din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Premiat la expoziție cu medale de aur.

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și timpărle în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

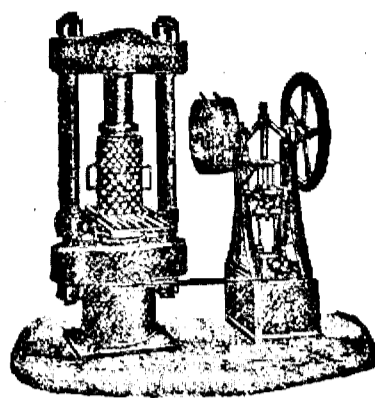

Primește aranjarea completă a cafenelilor.
La cerere trimite instalatorul de billarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de billarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melțat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Bumbera István,

croitor civil și preoteșc, croitorul preoțimii greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonul de toamnă și iarnă!

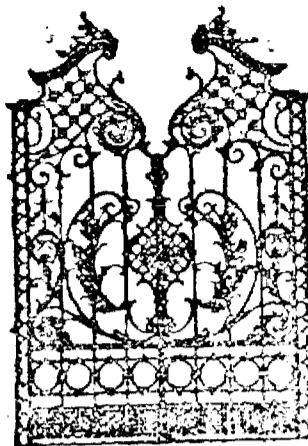
Au sosit stoffe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrate cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericești.

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru clădiri.

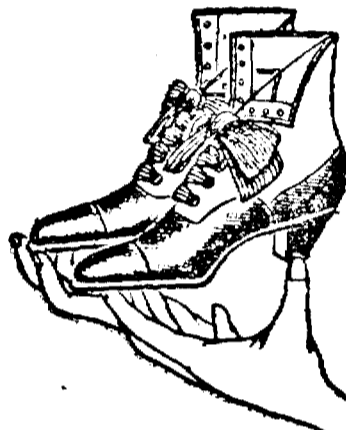
Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătire de balcoane, foișoare, îngrădituri la morminte, porți, casse de păstrare contra incendiului, basreliefuri precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. Galoși, ghete comode și pentru gimnastică. Mare magazin de gume renumite de Sulivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Hans Fabritius

inginer

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

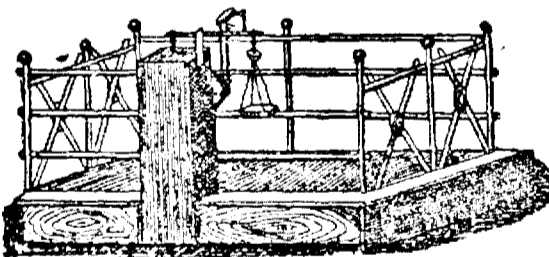
Hodmezővásárhely, Lánctutca.

Szeged, Bokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agricultorilor și măcelarilor

cumpenele

noastre, pregătite din cel mai bun material. Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, infracturabile, autentificate. — Pentru România literă și neautentificate. Comercianților le dăm rabat. — Catalog la cerere trimitem cu reîntoarcerea poștei.

Georg Barthelmie

mechanic

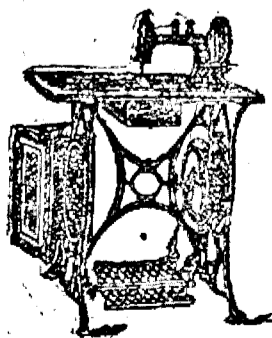
Brașov, Strada Porții Nr. 41. (Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

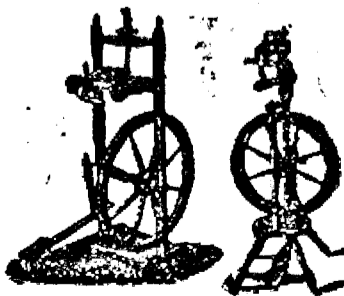
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu — Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește în anul.

Vânzare de altoi de viță

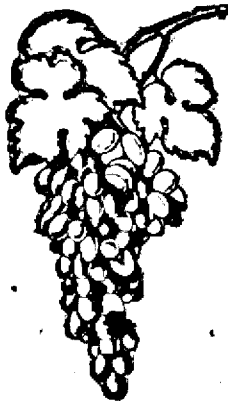
de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze cu încredere la pepiniera condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ős-Gsanád, Torontálmegye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când. Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

MOTOARE

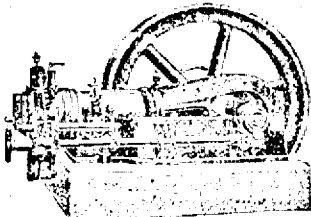
ȘI LOCOMOBILE

cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă

Condiții convenabile de plată!

Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

GELÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Telefon 982.

Balog Sándor,

cárnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Dacă stropești cu „FORHIN“

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțumită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN“ BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 93.

OH DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

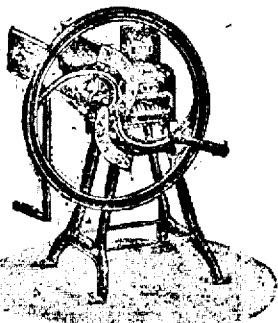
»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

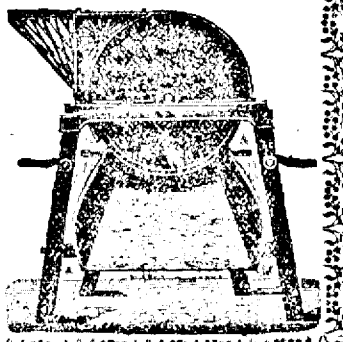
Hegyi János,

măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

(Casa proprie) Aiud - Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea be mașini agricole și industriale. La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexceptionabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la bransa aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și cumpene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau ou garanție și condițiuni de platire și în rate.

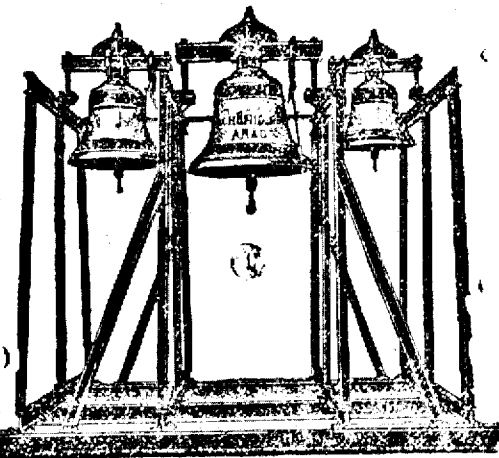

Frideric Höning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11-28. — Fondat în anul 1840.

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

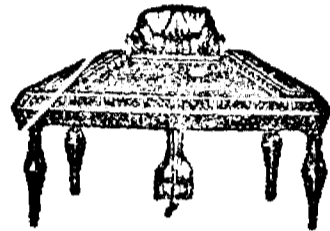

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimite gratuit și porto franco.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

ȚIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

AVIZ!

Am onoare a aviza onoratul public, că a sosit în mare transport apa minerală de
malnaș
cea mai plăcută apă pentru vin.
Cu stimă
Rubinstein Mór, Arad.

Mill-Telep

mai multe milioane de altoi de viță de vie

în NAGYÖSZ.

Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

TÖRLEY

Se caută

pentru o mare întreprindere industrială din provincie

un bun ajutor-comptabil

cu scriere curată și care să cunoască și corespondența germană.

Ofertele sub »Provincie« la Agenția de publicitate Carol Schulder & Co. București, Strada Doamnei Nr. 8.

Oleu curat de sămânță de Iudae,

pentru mâncat. Se capătă pentru revânzătorii dela Lengyel Sándor, Pankota. La dorință trimit mostre și oferte pentru prețuri.

AVIS!

Subscrisul, ofer 70 bucăți de acțiuni dela institutul »Crișana« din Brad, esmișunea noauă, cu un preț de 150 coroane acția, plus taxa de înscriere. Notez, că în sensul prospectului emis acția ar costa 180 coroane.

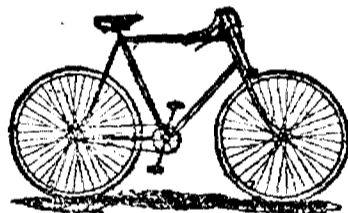
Cebea, la 24 Februarie 1912.

Iosif Tisu, preot.

BICICLETE

de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6. Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie. Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

Un milion de Viță de Vie

pentru altoit

„RIPĂRIA PORTALIS”

(Glorie de Montpellier) se află de vânzare la preotul **Petru Pelle** din Miniș (Ménés) com. Arad.

ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. Domnișoare se primesc spre instruire.

P. Bittenbinder

colorator de mătăsuri, curățitor chemic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chemic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comande din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chemic cu 3 cor. Fărbuește totfelul de tort în diferite colori.

În contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai buu decât

Bomboanele Réthy.

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulțe imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie. Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

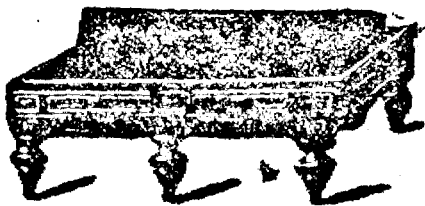
stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și uscat totfelul de biliarde, în stilul cel mai modern, primind pe lângă prețuri foarte moderate și reparaturi.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a săror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a deștăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și ochire separată. În ceea ce privește cura, departarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare. (În epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m. Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noembrie IV., Muzeum-körut 13.

„Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

Oltouri de struguri

expediază, garantând de soiul vită americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soluri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kuküllómenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes,** Medgyes 16.
(Nagyküküllőmegye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

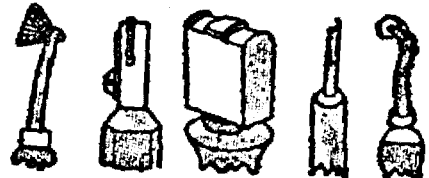
Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos

Ghete de box veritabil, schewreaux ori elegante și solid lucrate, pentru domni cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șire cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru dame numai 7 cor. Ghete de box pentru copii dela 1—5 ani cor. 2:60, dela 5—ani cor. 3:60, dela 10—15 ani cor. 5:00. Celui-ce nu va fi mulțămît cu ghetele trimise, i-se vor retrimite banii. — Creați și locuri de gumă la fiecare păreche gratis.

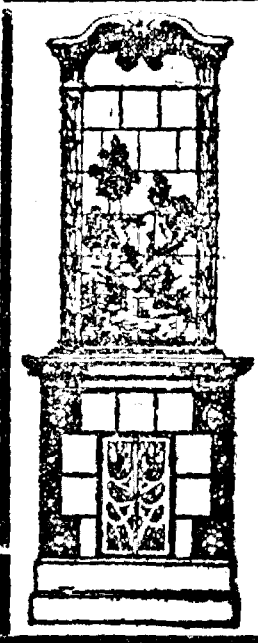
EBERSTEIN HENRIK
pantofar în Lugos.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József
Kolozsvár.

Orova Károly,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24.

Telefon 146-38.

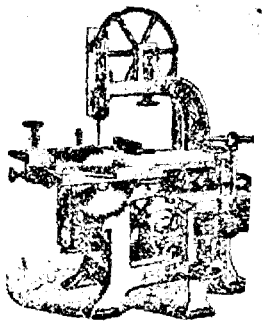
Reprezentantul fabricii de lucrări a lemnului de specialitate **TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**

Specialități: Herestraie rapide și cu două tăiușuri, instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului seama măsarilor și inginerilor.

Condițiuni favorabile de plată!

Catalog trimis gratis

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis atelier de dulgherie și măsar în Arad, str. Wesselényi Nr. 1. Iau spre lucrare totfelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

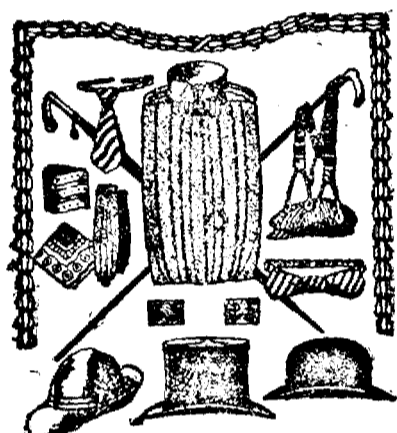
Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășărie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcănii, farmacii, mobilieri pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Prăvălia de modă englezească. — Angol-divat áruház. Dej — Dész, (Comitatul Szolnokdoboka)

Cele mai frumoase articole pentru domni și dame, precum: blane, pardesie, cămăși pentru domni, pălării, berete, ciorapi, cravate, batiste, geamantane, săculețe pentru dame și ori-ce articole de călătorie.

Singurul magazin de ghete pentru domni și dame.
Prețuri fixe — solide.

Cu stimă
Lovass Zoltán és Társa.

Costume admirabile pentru domni.

Depozit pentru pălării preoțești, calitățile cele mai bune.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nrii 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocuate pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietari de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

LÉVAY GYÖRGY
STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

CIASORNICE,
GIUVAERICALE,
GRAMAFOANE și PLĂCI

cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani. Cele mai ieftine din întreaga țară la

TÓTH JÓZSEF,
orologier și chromometric. SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință! Reparații cu garanție de 5 ani.
Trimit catalog românesc gratuit și francat. Cele mai bune plăci românești de gramafoane.

Cel mai frumos și cel mai fetin cadou și suvenir este INELUL CU LITERE alui Ficher, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor. și aur cu mărgăritare și pietri turchestan 7-50 cor. cu 3 briliante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fil.

In fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzin. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguță și »Record II.« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru siecele. — Fabricațiile: International Harvester Company of America Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunoiului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-tér 1/b. Telefon 87.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobiliarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor ș. a.

la școlilelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se încheiează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda
Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e canaclaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATĂ IN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru
(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:
Buziaș, Recaș, Ciacova și Deta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Deta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, de cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4¹/₂% și 5% Interese fără nici o detrager.

După toate depunerile contribuția de interes o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după cassel se plătesc și fără abdicere.

Recomptează cambii și acordă cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Fabrica de mașini LAUFER JÓZSEF,

BUDAPEST,
VI., PALOTAI-UT 15—11.

Linii funiculare, șghia-
buri de precipitat va-
goanele pentru mine,
osii de transmisii bre-
vetate „Balon”, cângi
automate de descărcat,
macazuri, mașini de re-
morsaj cu lanțuri sau
frânghii. Aranjamente
Skijs și de încărcat,
elevatoare și transpor-
teure, etc.

Hotelul și ospătăria „Magyar Király”

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra
hotelului și ospătăriei
mele, unde servesc cu vinuri curate, cu mâncări gustoase
calde și reci.

Prețuri moderate! Serviciu conștientios!

Odăi curate!

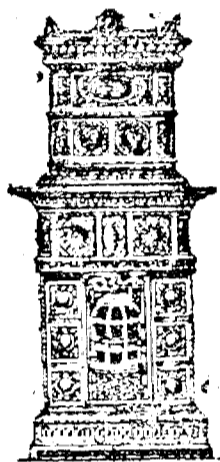
Recomandându-mă în atențiunea on. public, sunt
cu toată stima

Porczán Lajos, ospătar.

Mizera József,
măiestru zidar diplomat.
Biroul: **Arad, Ilona-utca 34.**

Primește totfelul de lucrări de branșe pentru edificii,
precum și efeptuirea de planuri și expres-nota sau
preliminări de spese atât în localitate cât și în pro-
vincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că pri-
mește pregătirea a ori-ce fel de

cuploare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu
prețuri convenabile și pe lângă servi-
ciu prompt și conștientios.

Comandele se execută imediat.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii,
că mi-am mutat

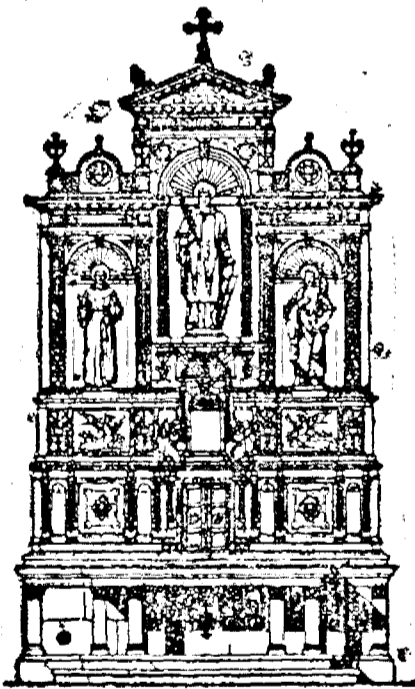
PRĂVĂLIA și CROITORIA

de haine englezești și haine militare
In strada WEITZER JÁNOS (vis-à-vis de postă).

Cere și pe mai departe sprijinul on. public. — Cu stimă:

Karácsonyi Márton

croitor militar și civil.

Bittenbinder József,

*sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.*

Face totfelul de mobilier de biserică,
așa ca: Iconostase și altare, statui de
piatră și lemn, amvoane și scaune de
spovedanie, Sierul Domnului, Grota
Marei de Lour, cristelnițe, icoane de
stațiune, sculptură în relief sau pictură,
străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane
și statui, aurește și marmorează. Preț-
curent, preliminar de spese și planuri
gratuit. — Dacă sunt chemat pentru
examinarea lucrului, mă duc ori-unde
pe cheltuiala mea proprie.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE” MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din chevrâu brunet cu baiere	— — — — —	Cor. 10.—
» » » » » » americani	— — — — —	» 13.—
» » » » » » cu nasturi,	— — — — —	» 17.—
» femelești » » » » » » abbè	— — — — —	» 7.50
» » » » » » spangnis	— — — — —	» 7.50
» » » » » » culoare galbenă deschisă, americani	— — — — —	» 17.—
» » » » » » jumătăți, din chevrâu brunet cu nasturi	— — — — —	» 10.—

Diferite calități de ghete bărbătești și femelești:
Cor. 10.—, 13.—, 17.—, 22.— și 28.—

Ghete pentru copii și fetițe dela 1.50 până la 13.— Coroane.
Prețuri solid fixate!

EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

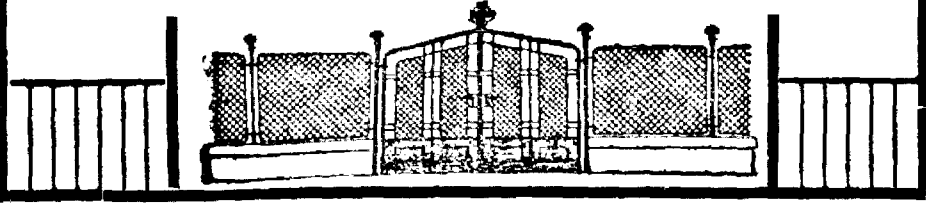
Pásztori Sándor,

fabrică de împletituri,
matrațe din sârmă și
rolete de fier.

Brașov-Brassó, Strada Spitalului 32.

Orilaje și porți fabricație proprie, execuție simplă și frumoasă, matrațe din sârmă cu rame de fier ori lemn, paturi de închis cu matraț cu arcuri, cea mai bună calitate. Împletituri și grădele pentru mori și fabrici, pentru scopuri economice și de gospodărie. — Coșuri de sârmă, gratare, sârmă împletită, ob'oane, cotețe și alte lucrări de brânze, se execută pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Ioan Kallap

industrie de ceară și turtărie mare.

Arad, Strada Deák Ferenc 6.

Casa proprie.

Telefon 862.

I-și recomandă luminile și toate obiectele în acest ram pentru biserici și alte scopuri.

Epitropiile și vânzătorii primesc rabat mare.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteniu Cosma, directorul executiv al „Albinei“, și președintele „Solidarității.“

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, — contra accidentelor și contra grindinei. —

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare« le face în condițiunile cele mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății. —

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite, în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul »Albina.«

Papp K.

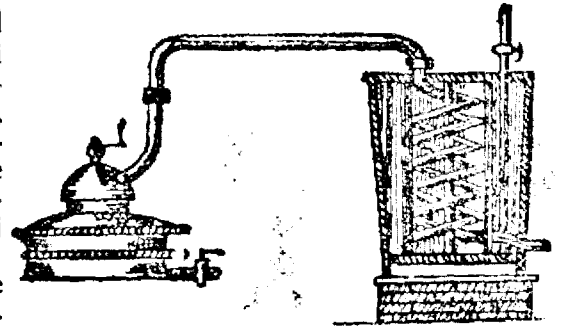
orologer de turnuri, lăcătuș
artistic de zidri și mașini,
precum și lucrări de aramă.

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca 34. sz.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berel, apaducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. —

Orologe de turn

construcția cea mai nouă și solidă, pentru biserici și școli, precum și reparațiile astorfel de orologe se efectuează conștient și ieftin. — Catalog gratuit. La privirea lucrării se prezintă pe chelt. sa.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele. Pentru trântirea fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1'80 1'90 2.— 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

Însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Köküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soluri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

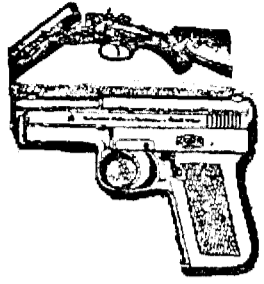
La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

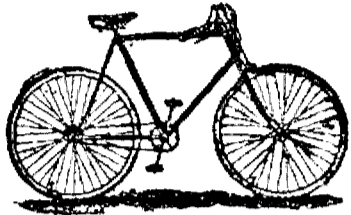
Prima condiție de preștită este de a îndoi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoi

Cele mai bune fabricații de
PUȘTI de VÂNAI
puști flobert, revolvere și piștoale
Buldog, pecum și totfelul de gloanțe
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE
să câpăta cu prețurile cele mai
ieftine și pe lângă plătiri con-
venabile în rate.

Mândria oricărei gospodine
este pâinea bună și fru-
moasă! în locul dospirii în-
delungate și frământării obo-
sitoare, este de recomandat
mașina „**IDEAL**” pentru
dospirea și frământarea pâ-
nei, premiată în mai multe
rânduri, la expoziția de lucruri
casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.

Toate aceste se pot comanda dela
KALENDA JÁNOS
Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lătite în timpul mai nou, între ome-
nire, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp
sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe,
se întrebuințeze

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în
urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemena
unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă
stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica să-
nătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea
sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce volesc să albe stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectar”-ul este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sgrciurilor
durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a grețel. Se mai întrebuințează
contra contipației, a colicel și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit,
fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor ner-
voase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în
farmaciile din Arad, Ujarad Ologovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lipps,
Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Torny, Vllágos, Egras, Nádas, Berzova
Orczifalva, Merczfalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Szt.-Péter, Perjamos,
Szemlő, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezöhegyes, Batonya, Marcsib,
Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Sziatina,
Baja, Kaprucza, Breeztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-
András, Kis-becskereke, Mehala, Temesvár.

Păzitivă de imitații!

Cerăți expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție : Samsos
300-0, Esența de vin 150-0, Sirop de micură 100-0, Vin roșu 100-0, Sirop
de citre 100-0, Sirop de fragi 20-0, Aromă de Veremis 300, Anis etc...
2-10-0 Aceste se mestecă.

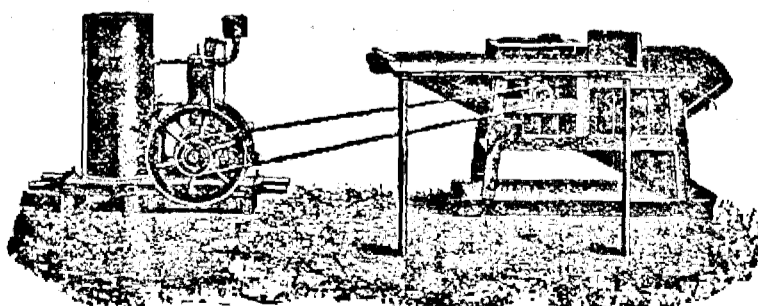
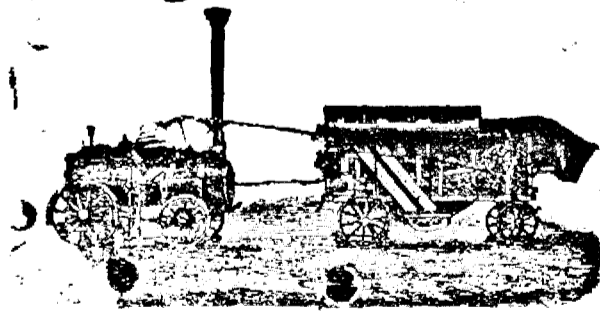
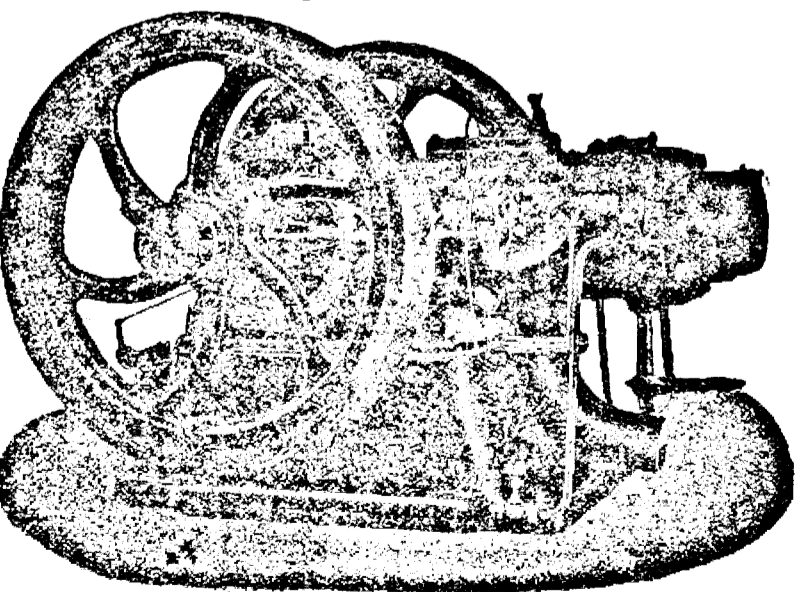
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agri-
cole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzin, cu
ulei brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trie-
rat și cu prospecte pentru
mori servim bucuros, e-
ventual pentru primirea
lucrurilor acestora și fa-
cerea contractului
mergem la fața lo-
cului pe spesele
noastre.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv. társaság.)

Adresa telegrafică:
Radiale Budapest.

Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ. Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

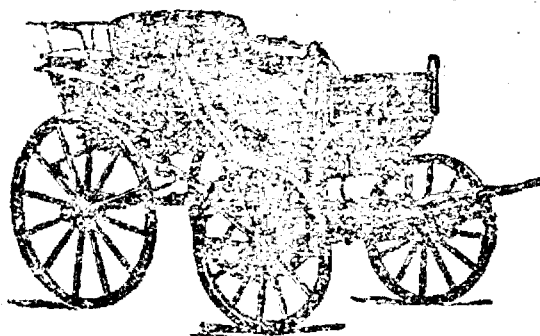
prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

Visnyicski Zsiva, ferar și fabricant de trăsuri Arad, Urban Iván-utca 7.

Aduc la cunoștința Onoratului Public, că în locul amintit am deschis un complet
atelier de ferărie și fabricație de trăsuri.

Primesc ori-ce lucrări de branșe. Trăsuri nouă lucrez în 8 zile Potcoave cu șrof pentru iarnă 60 fil. — Reparări prompt și cu prețuri moderate. — Loc separat pentru potcovit. — Primesc comande și din provincie, iar de este necesar mă prezint în persoană.

Părți la trăsuri se află gata în depozit.